Gemeente Utrecht

# Verslag openbare middagvergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte

| | |
|---|---|
| **Datum** | 27 januari 2022 |
| **Locatie** | Stadhuishal, stadhuis |
| **Verslag door** | mw. J. van der Wiele (Notuleerservice Nederland) |
| **Vaststelling verslag** | |

## Aanwezigen

De voorzitter, dhr. M. Saiah, de wethouders, de heer K. Diepeveen, mevrouw L. van Hooijdonk, de leden, mw. H. de Boer (GL), dhr. D. Bosch (PVV), mw. J. Zwinkels (CDA), dhr. M. de Pagter (VVD), dhr. J. Schreuder (D66), dhr. D. Harris (SP), dhr. E. v.d. Marel (VVD), dhr. R. v.d. Graaf (CU), mw. A. Sasbrink (PvdD), mw. J. van Ophem (Student&Starter), dhr. R. van der Zweth (PvdA), dhr. I. el Abassi (DENK), mw. C. van Dun (D66), dhr. R. Penders (CDA) en mw. M. Deldjou Fard (GL).

## Afwezigen

-

## Verslag vergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte


Verslag openbare middagvergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte....1
Aanwezigen....1
Afwezigen....1
1. Opening en mededelingen....2
2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten....2
3. Vaststellen ingekomen agenderingen (Procedure)....2
4. Verslag 16 december 2021....2
5. Toezeggingen/moties....2
6. Gezamenlijke behandeling van de Raadsvoorstellen Visie Klimaatadaptatie en de Visie Water en Riolering Utrecht en Programma Water en Riolering....3
7. Aanwijzen grond bijzondere (Islamitische) begraafplaats Tolsteeg, naar aanleiding van verzoeken van VUMO en IKU....7
8. Raadsvoorstel Transitie recreatieschappen....13

LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....14
Wethouder Diepeveen.....14
1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 14.00 uur. Er wordt gewerkt volgens de coronaregels en daarom wordt 1,5 m afstand gehouden, niet door de zaal gelopen tijdens het bespreken van een agendapunt en bij het verlaten van de zaal worden de tafels leeg en schoon achtergelaten. Vandaag kan er digitaal vergaderd worden. Woordvoerders die dat willen, moeten dat aangeven. Hij vraagt of er commissieleden zijn die een mededeling willen doen. Dat is niet het geval. Ook vanuit het college zijn er geen mededelingen.

## 2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten

De **voorzitter** vraagt of en constateert dat iedereen ermee kan instemmen dat de avondvergadering start om 19.30 uur en dat agendapunten 10 en 11 in samenhang worden behandeld. De agenda is daarmee vastgesteld. Ook met de rest van de agenda kan iedereen instemmen.

## 3. Vaststellen ingekomen agenderingen (Procedure)

De **voorzitter** vraagt of iedereen akkoord is met de voorgestelde behandelduur van 60 minuten voor twee termijnen bij agendapunt 3.1. Mevrouw **De Boer** (GL) stemt daarmee in maar heeft de indruk dat dit sneller kan. De **voorzitter** ziet anderen ´nee´ schudden. Het blijft 60 minuten.

De **voorzitter** constateert dat er geen agenderingen zijn bij agendapunt 3.2.

De **voorzitter** zegt dat de voorgestelde behandelduur bij punt 3.3.1 ook 60 minuten is voor twee termijnen, waarbij alleen de wijzigingen in het raadsvoorstel worden besproken; daarmee wordt ingestemd.

## 4. Vaststellen Verslag 16 december 2021

De **voorzitter** zegt dat er geen tekstuele opmerkingen zijn ontvangen en vraagt of iemand nog iets wil opmerken. Mevrouw **De Boer** (GL) vraagt of punt 3 nu helemaal is afgehandeld. De **voorzitter** antwoordt bevestigend. Mevrouw **De Boer** heeft dit dan verkeerd begrepen. Zij meldt een agendering voor een raadsinformatiebijeenkomst (rib) op 8 maart: Kansen voor vrouwen en meisjes. De **voorzitter** gaat even terug naar agendapunt 3.2 zodat mevrouw De Boer dit kan toelichten.

Mevrouw **De Boer** (GL) verklaart dat de rib zal gaan over de kansen voor vrouwen en meisjes. Het betreft onder andere openbare ruimte. De brede agendering is mede namens CU, D66, PvdA, Student&Starter, PvdD en CDA, en zal mogelijk in elke commissie aan de orde komen. De voorbereiding is in gang. De heer **Bosch** (PVV) probeert te duiden wat het onderwerp met MGOR te maken heeft. Mevrouw **De Boer** (GL) kan zich een link voorstellen met de inrichting van de openbare ruimte.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat de gedachte was om dit in een andere commissie te bespreken. Zij zal dat nog uitzoeken en vindt het niet echt een onderwerp om hier aan de orde te stellen.

De **voorzitter** vraagt de griffie dit punt door te geleiden naar een andere commissie. Hij komt daar later op terug. Hij hervat de behandeling van agendapunt 4 en constateert dat er geen opmerkingen zijn bij het verslag van 16 december 2021. Het verslag wordt vastgesteld.

## 5. Toezeggingen/moties

De **voorzitter** vraagt of er opmerkingen zijn naar aanleiding van de lijst.

De heer **De Pagter** (VVD) rappelleert op toezegging (21/T352) (aanbevelingen uit raadstoets mobiliteit). Het college zou daar in het najaar op reageren. Hij zou die reactie graag op korte termijn ontvangen.

Wethouder **Diepeveen** geeft aan dat hij daar bij een volgend agendapunt op terugkomt.

De **voorzitter** zegt dat dit wordt genoteerd. Hij schorst voor korte tijd zodat mensen de zaal kunnen verlaten.

## 6. Gezamenlijke behandeling van de Raadsvoorstellen Visie Klimaatadaptatie en de Visie Water en Riolering Utrecht en Programma Water en Riolering

De **voorzitter** heropent de vergadering. Dit debat is een voortzetting van de behandeling op 16 december 2021. Fracties kunnen hier vragen over stellen. Daarna volgt de tweede termijn. Er staat 45 minuten voor.

De heer **Schreuder** (D66) memoreert dat D66 twijfels uitsprak of de visie op klimaatadaptatie voldeed. D66 mist een duidelijke, concrete stap voorwaarts ten opzichte van de ambitie in het Groenstructuurplan 2017-2030. D66 wil meer handvatten en duidelijkheid over wat volgens hen nog ontbreekt (zoals indicatoren voor en financiering van de vergroening), maar wil geen vertraging. Dit voorstel kan op twee manieren worden aangescherpt. Ten eerste door bij beslispunt 2 *rapportage* te vervangen door *raadsvoorstel*, zodat een debat over het concretiseren van de visie mogelijk is. Een tweede amendement dat hij overweegt is om de doelstellingen (waaronder de 40% groenbedekking per buurt) concreet vast te leggen. Hij vraagt het college deze punten op te nemen in het raadsvoorstel. Ook over de reactie richting het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht bestaat twijfel. Dit waterschap maakt een andere afweging. Het water dat hier niet wordt opgevangen wordt via het Amsterdam-Rijnkanaal afgevoerd. De vraag is of zo voldoende rekening wordt gehouden met de noorderburen. Op de vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of D66 bedoelt dat het water dan binnenstedelijk opgevangen of vastgehouden moet worden, antwoordt de heer **Schreuder** dat dit inderdaad de consequentie is. Mevrouw **Zwinkels** is het daarmee eens. Over de rioolwaterzuivering Overvecht is de heer **Schreuder** nog niet helemaal gerustgesteld. Verplaatsing in 2050 is voor hen echt het uitgangspunt. Wat nu is opgeschreven (uitbreiding op de huidige locatie) voldoet niet. Ook op dat punt overweegt hij een motie of amendement.

De heer **Harris** (SP) zegt dat de SP blij is met de aanpassingen na de vorige keer. Bijna al hun vragen zijn daarmee beantwoord, al vinden zij nog steeds dat deze aanpak niet ver en snel genoeg gaat. Wat betreft de rioolheffing wil de SP het college aanmoedigen te onderzoeken of die heffing gekoppeld kan worden aan de WOZ-waarde van de woning, zodat de rijkste Utrechters het meest betalen. Op de vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) waarom de SP deze koppeling wenst aangezien de meeste woningeigenaren helemaal geen hoge vaste lasten kunnen dragen, antwoordt de heer **Harris** dat mensen die in een duur eigen huis wonen in principe een vermogen van een paar ton hebben en daarom meer mogelijkheden hebben om bij te dragen, terwijl huurders baat zouden hebben bij een verlaging van de vaste laten. Mevrouw **Zwinkels** repliceert dat dat vermogen in het huis zit en alleen vrijgemaakt kan worden door het huis te verkopen. Zij vraagt of de SP de gevolgen overziet voor deze aardig grote groep mensen. De heer **Harris** meent dat deze mensen uit de opbrengst van hun huis tien, twintig jaar huur kunnen betalen. Mevrouw **Zwinkels** is het daar absoluut mee oneens. Op de vraag van de heer **Van der Marel** (VVD) of deze mensen een hogere rioolheffing dan mogen betalen met een paar bakstenen uit hun huis, antwoordt de heer **Harris** dat de SP een progressieve heffing voorstaat, waarbij 80% van de Utrechters een vermindering krijgt. Het gaat er met name om de bovenlaag, mensen met een pand van acht ton of een miljoen, zwaarder te belasten. Een passage in de raadsbrief over de subsidieregeling voor het klimaatbestendig maken van de woning luidt dat kwetsbare groepen mee kunnen liften op inspanningen van buurtgenoten door gezamenlijke aanvragen te doen. Meeliften is echter niet overal mogelijk omdat niet alle buurten gemengd zijn qua inkomen. Welke mogelijkheden ziet het college om in de subsidieregeling de kosten te verminderen voor mensen met een laag inkomen?

De heer **Van der Graaf** (CU) bedankt voor de reactie op hun punten in de eerste termijn. De ChristenUnie blijft benieuwd naar de mogelijkheden voor een tuinenvisie. Het college wil via platform Stadsnatuur 030 het vergroenen van privégrond stimuleren. Maar dat is een platform waar burgers zich melden die al fanatiek met groen bezig zijn. Hoe worden de mensen bereikt en verleid die bij het woord tuin vooral aan bestrating denken? Is het niet zinvol om daarover wat dieper na te denken, bijvoorbeeld met de tuincentra in de stad? Een groene tuin draagt ook bij aan biodiversiteit, meer waterberging en het tegengaan van hittestress. [Hij hoort overigens een enorme echo. De **voorzitter** zegt dat anderen die echo ook horen.]

Mevrouw **De Boer** (GL) bedankt voor de uitgebreide, informatieve brief waaruit ook blijkt dat zij nog meer voorstellen en onderzoeken tegemoet kunnen zien, zoals de prestatie-indicatoren waarmee zij vanaf de voorjaarsnota 2023 beter kunnen monitoren of de doelstellingen worden behaald. GroenLinks sluit verplichtende maatregelen niet uit, ook voor particulieren in bestaande bouw, als zou blijken dat de doelstellingen niet behaald worden. Kan de wethouder toezeggen dat daarop geanticipeerd wordt? Ook kijkt zij uit naar het onderzoek Verblijfsplekken binnen 200 m, waar GroenLinks graag sociale componenten wil verbinden met de doelstellingen voor klimaatadaptatie, met daarbij een concrete actielijst en zicht op de kosten. Ook kijkt GroenLinks uit naar het vervolgonderzoek Biodiversiteit en is blij met de aanpassingen in de Visienota Water en Riolering. Zij wijst op een project van ambtenaren van IenW in het kader van

Serendicity (een manier om samen met bewoners steden te vergroenen) en vraagt of de wethouder bereid is te verkennen of Utrecht kan meedoen aan een pilot.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) bedankt voor de tussentijdse reactie van het college op de eerste termijn. Het viel de Partij voor de Dieren op dat er al niet genoeg geld is voor de huidige ambities. Kan de wethouder toezeggen dat hij bij het bespreken van de uitvoeringsstrategie zelf met voorstellen komt hoe dat budget verhoogd kan worden? In plaats van doelen te schrappen wegens het ontbreken van dekking om de vergroeningsdoelen te halen wil zij voorstellen die doelen te handhaven en ervoor te zorgen dat er wél budget komt, zodat de doelen in ieder geval deels behaald kunnen worden. Kan de wethouder toezeggen die tussendoelen alsnog op te nemen, misschien samen met de doelen die al in het duurzaamheidsverslag en het programma Water en Riolering staan? Net als de ChristenUnie mist zij nog het stimuleren en betrekken van inwoners. Ook mist zij een reactie op de inzet voor bestaande wijken. Zij vraagt of het verstandig is om een meld- of vergunningplicht voor uitbouwen in tuinen in te voeren, zoals ook in Amsterdam bestaat. Van de waterkwaliteitsnorm hadden zij, net als Student&Starter, gevraagd of dit niet *natuurlijk* of *levendig* kan worden en of dit niet sneller kan. Ook daar ontvangt zij graag nog een reactie op.

Wethouder **Diepeveen** vraagt of mevrouw Sasbrink dit laatste punt wil herhalen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) zegt dat het streven bij de waterkwaliteitsnorm nu voor zes jaar *zichtbaar* is. Zij vroeg of dat niet wat sneller kan en een stapje beter, bijvoorbeeld levendig of natuurlijk.

Mevrouw **Van Ophem** (Student&Starter) neemt waar voor mevrouw Sturkenboom, die haar heeft gevraagd om twee moties aan te kondigen. De eerste betreft het concreter maken van de klimaatadaptatiebox, met onder meer een regenton en geveltuin. De tweede is een motie over een waterspeeltuin. Student&Starter zal daarvoor een voorstel doen. De waterkwaliteitsnorm is zojuist al door mevrouw Sasbrink aangekaart. Haar laatste punt is de vraag hoe nieuwbouwwijken tijdelijk schaduwrijker gemaakt kunnen worden. In nieuwbouwwijken is vaak te weinig schaduw omdat de bomen daar nog jong zijn. Bestaat er een plan om dergelijke stenige plekken eerder te vergroenen?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) neemt waar voor collega Bosse, die de eerste termijn heeft gedaan. De rioolzuivering is een belangrijk punt voor hen. Hun schriftelijke vragen zijn nog steeds niet beantwoord. In de eerste termijn hadden zij ook gevraagd of er nog meer gemeentelijke overstorten zijn waar dat speelt. Ook dat ziet hij graag beantwoord door de wethouder. Hij is benieuwd naar de motie van D66. Wat betreft de doelen en het ontbreken van financiële middelen: een deel van de ambities is niet meetbaar omdat er geen concrete doelen aan verbonden zijn. En slechts een klein deel van de kosten is gedekt. De vraag aan de wethouder is wat je dan vaststelt als dit nog ontbreekt.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is blij met de toelichting op de subsidieregeling voor maatschappelijk vastgoed, omdat zo een groot publiek wordt bereikt en de bewustwording van klimaatadaptatie en klimaatverandering vergroot. Zij had in de eerste termijn voorstellen gedaan voor een structuur en om te starten met wijken die nog niet zo groen zijn. Wordt die structuur overgenomen? Wordt het initiatievenfonds voortgezet en is dat toereikend of zijn er ook andere kanalen nodig voor inwoners? Kan de wethouder toezeggen haar voorstel voor een seizoensfonds verder uit te werken? Haar punt over het water heeft zij al gemaakt. Zij vraagt tot slot of de regionale adaptatiestrategie inconsistenties of nieuwe zaken oplevert die de gemeente ook in haar lokale visie moet verwerken.

De heer **Van der Marel** (VVD) bedankt voor de brief. De vragen die zij hadden, zijn gesteld. Ten aanzien van de waterzuiveringsinstallatie wil hij graag meekijken met de motie of het amendement van D66, afhankelijk van het antwoord van de wethouder.

Wethouder **Diepeveen** zegt dat het college met een uitvoerige brief op 19 januari jl. de eerste termijn heeft afgerond. Er ligt een noodzakelijke, maar niet voldoende voorwaarde om te komen tot een klimaatadaptatie in de stad. De Omgevingswet eist dat visie en beleid enerzijds en uitvoering anderzijds systemisch uit elkaar worden getrokken. Tot nu toe zat dat in één plan Gemeentelijke Watertaken. Dit is dus nog niet alles. Het is een noodzakelijke stap en straks komt het vervolg. Toch staan in dit plan en de verschillende bijlagen van het programma al verschillende doelen, zoals de waterindicatoren in het programma Water en Riolering. Ook in het duurzaamheidsverslag zit een aantal duurzame groenindicatoren (denk aan de verhouding groen, water en verharding qua aantal vierkante meter per huishouden en het aantal vierkante meter groene daken). Die indicatoren worden verder uitgebouwd en ingevuld, zowel systemisch als financieel. De doelen voor de langere termijn worden nu vastgelegd terwijl tegelijkertijd de constatering is

dat de middelen tekortschieten. Uit de rioleringsgelden kan niet alles worden gedaan. Een groene strategie is nodig, ook ter uitvoering van de ambities in de RSU. Toegezegd is dat de raad in het eerste kwartaal een brief krijgt waarin die strategie voor de groene schaalsprong verder wordt uitgewerkt. De brief over de financiering daarvan is daarbij heel belangrijk omdat die onder meer bespreekt hoe het financiële gat overbrugd kan gaan worden, ook uit groengelden. Dat zal straks ook bij het formeren van een nieuw college een belangrijk onderdeel zijn.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of die lange termijn groendoelen dan niet in deze visie moeten staan.

Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat die doelen er wel in staan. De dingen die de heer Schreuder noemde, zoals de 40% groen in het horizontale vlak, waarbij ook de daken meetellen, de 30% schaduw in de straten en een groene, schaduwrijke plek van tenminste 200 $m^2$ op 200 m vanaf elke woning, zijn allemaal doelen die in deze visie staan. Beslispunt 1a in de raadsbrief visie Klimaatadaptatie refereert daar ook aan. Alleen staan tussen droom en daad (tussen visie en het vaststellen van de doelstellingen) omgevingsplanregels. In de omgevingsplanregels wordt concreet voor alle nieuwbouw vastgelegd welke maatregelen genomen moeten worden, bijvoorbeeld het waterbergend vermogen van een perceel. Die omgevingsplanregels worden in het vierde kwartaal van 2022 aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

De heer **Schreuder** (D66) zegt dat bij 1c wordt opgenomen wat de principes zijn, maar dat de doelen, welke hele concrete doelen zouden zijn, niet in het raadsvoorstel staan en zelfs een beetje verstopt zijn in het hele voorstel. Kunnen die niet gewoon in het raadsvoorstel worden opgenomen?

Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat dit mogelijk is. Tegelijkertijd moeten de komende tijd deze doelen, die we op beleidsniveau vaststellen, in die omgevingsplanregels worden vastgelegd (want dat wordt straks een verplichting). Hoe? Bij elke ruimtelijke ontwikkeling moet straks een klimaatadaptatieparagraaf in het plan worden opgenomen. Wat er in die klimaatadaptatieparagraaf moet komen te staan, wordt het komende jaar uitgewerkt en wordt in het vierde kwartaal van 2022 aan de raad voorgelegd.

De heer **Schreuder** (D66) gaat op dit punt waarschijnlijk een amendement schrijven. Zijn andere punt is dat het raadsvoorstel aangeeft dat het college hierover moet rapporteren, terwijl de wethouder zojuist zegt dat er een raadsvoorstel komt. Volgens hem kan daarom punt 2 van het voorstel ook worden aangepast en concreter gemaakt in die zin dat erop wordt teruggekomen in een raadsvoorstel.

Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat hij zich dat goed kan voorstellen. Hij zegt toe te zullen bekijken of de formulering op dit punt kan worden vervangen. De heer Schreuder maakte melding van een interessant gesprek over de verschillende aanpakken van waterberging. Bij de omgevingsplanregels wil het college straks een nader gesprek met AGV en HDSR over de precieze invulling van de waterbergingseisen op particulier terrein. Dat biedt ook de mogelijkheid om nog eens een technische bijeenkomst daarover te houden. Want het is knap ingewikkeld hoe die beide doelstellingen (opvangen van piekbuien en sponswerking van de bodem) zich tot elkaar verhouden en welke gebiedsontwikkelingen een grotere waterberging noodzakelijk maken. Het college zet daarbij in op de openbare ruimte, vanwege de massa en een betere borging dan op particulier terrein. Tegelijkertijd is die openbare ruimte in sommige gebiedsontwikkelingen (zoals het beurskwartier) soms relatief beperkt in oppervlakte en moeten daar mogelijk toch hogere eisen voor waterberging op particulier terrein komen. HDSR wil ook komen tot hogere eisen voor de eventuele ontwikkeling van Rijnenburg en de A12-zone. Die discussie is dus nog lang niet ten einde. Wat betreft het rekening houden met de noorderburen loopt er momenteel een landelijke studie naar de voorwaarden voor een toekomstbestendig Amsterdam-Rijnkanaal en Noordzeekanaal. Ook de uitkomsten daarvan zijn van belang voor de omgevingsplanregels voor dat waterbergend vermogen. Het college komt hierop terug. Achteraf gezien had de gemeente eerder moeten beginnen met gesprekken over verplaatsing van de waterzuivering, want deze wordt steeds meer ingehaald door de verstedelijking. Met HDSR wordt daarom gesproken over wat te doen over 30 jaar. Bij de nieuwe opzet van de rioolheffing kan een koppeling aan de ozb een gedachte zijn. Het college gaat voor een toekomstbestendige en meer gedifferentieerde rioolheffing. In de discussie speelt ook welke kostencomponenten in de rioolheffing worden ondergebracht en de verhouding tussen de rioolheffing en de algemene middelen. Het college komt met een notitie om daarover gestructureerd te kunnen spreken. Ook zal worden bekeken hoe andere steden dit doen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat zij opvallend vond dat het college er in het najaar voor koos om voor de rioolheffing, ondanks de oplopende kosten, een pas op de plaats te maken. Gaat de wethouder dit aspect ook meenemen in zijn evaluatie?

Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat het voor de hand ligt om die zaken in verband te zien, omdat de gemeentelijke lasten een onderlinge relatie hebben. In de notitie over de toekomstige rioolheffing zal die relatie dus aanwezig zijn. Inkomensafhankelijkheid lijkt hem niet de weg, wel het bieden van extra ondersteuning aan mensen die dat goed kunnen gebruiken. Mensen die houden van tegels in hun tuin worden benaderd met Waterproof 030 en het waterschap. Maar de verschillende regelingen (ook van provincie en Rijk) moeten overzichtelijk en toegankelijk worden gemaakt voor iedereen. In de communicatiestrategie (derde kwartaal) gaat het college daarop in.

De heer **Van der Graaf** (CU) had ook gevraagd om de tuincentra erbij te betrekken, omdat mensen daar tegels gaan halen.

Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat de communicatiestrategie de rol van tuincentra zal meenemen. Voor verplichtende maatregelen voor bestaande bouw is het college ideeën aan het uitwerken, bijvoorbeeld het ontkoppelen van een nieuwe hemelwaterafvoer aan de voorzijde. Het opnemen van bankjes of speelruimte op die 200 m behoort tot de mogelijkheden. Het gaat erom verschillende functies op een slimme, ecologische manier te combineren in een stukje groen. Het college wil bekijken of meegedaan kan worden aan de pilot Serendicity. De betreffende ambtenaren van IenM vinden Utrecht daarvoor heel geschikt. Eind van dit jaar komt het college met tussendoelen in relatie tot de financiële strategie, zodat die doelen bij de voorjaarsnota 2023 opgenomen en uitgewerkt kunnen zijn. (Doelstellingen als de 40% groenbedekking per buurt zijn voor de wat langere termijn. Tussendoelen moeten zich in een redelijke mate verhouden tot de beschikbare budgetten in de komende jaren.) Op de vraag over een meld- of vergunningplicht à la Amsterdam komt hij binnen een week schriftelijk terug. De waterkwaliteitsnorm wordt momenteel uitgewerkt. Het streven is om eerder een hoger niveau te bereiken. Hij neemt dit mee als aanmoediging en zal met HDSR bekijken wat mogelijk is. De door Student&Starter aangekondigde moties ziet de wethouder tegemoet. De doelstelling om 30% schaduw te hebben in wandelstraten is een aanmoediging om in nieuwbouwwijken direct stevige bomen te planten. In de schriftelijke beantwoording van de vragen van de PvdA over de rioolwaterzuivering zal het college ingaan op de lange duur. Relevant is nu dat er op verschillende plekken in het huidige gemeentelijke rioolsysteem riooloverstorten zijn, waar het riool bij hevige buien mag overlopen. Bezinkputten voorkomen dat dit water direct naar het oppervlaktewater gaat. In het nieuwe systeem zullen die riooloverstorten direct bij de bron worden aangepakt. Wat betreft bewonersinitiatieven verwijst hij naar de communicatiestrategie om alle regelingen en mogelijkheden gestructureerder aan te bieden. Het seizoensfonds past het college al *avant la lettre* toe, door overheveling van budgetten. Het is de moeite waard om de komende tijd te bezien of dat als een potje ingezet kan worden of dat er binnen de bestaande begrotingsregels voldoende geschakeld kan worden. Bij de regionale adaptatiestrategie zijn er geen inconsistenties. Het is een construct zodat gemeenten zich door regionale samenwerking kunnen kwalificeren voor bepaalde rijkssubsidies en om regionaal te kunnen doen wat regionaal nodig is (de veiligheid van de Lekdijk bijvoorbeeld).

De **voorzitter** vraagt of de commissie nog vragen heeft gemist.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) had nog gevraagd naar de structuur. De punten die zij had genoemd, wil ze graag terugzien in de uitwerking van de visie.

De heer **Schreuder** (D66) zegt dat de wethouder een vervangende tekst heeft toegezegd, maar volgens hem is de tijd wat krap als het al volgende week op de agenda komt. De **voorzitter** vindt dit geen gemiste vraag.

Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat een strikte vervanging eenvoudig is en snel geregeld kan worden, aangezien de heer Schreuder er al een voorzetje voor had gegeven. Ook het antwoord op de vraag van mevrouw Sasbrink kan binnen een week worden gegeven. Van mevrouw Zwinkels hoort hij nog graag om welke punten dat ging.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) noemt een paar punten (van de vier of vijf): voorrang geven aan bestaande wijken waar nu nog weinig groen is en kwetsbare groepen als kinderen en ouderen bij hittestress bijvoorbeeld. Zij kan de punten in een motie vatten, ter bespreking tijdens de raadsbehandeling.

Wethouder **Diepeveen** stemt in met de laatste suggestie.

De **voorzitter** vraagt of de commissie behoefte heeft aan een tweede termijn. Hij constateert dat dit niet het geval is en rondt dit agendapunt af. Er zijn een amendement en moties aangekondigd, dus hij neemt aan dat dit onderwerp als B-punt wordt doorgeleid naar de raad. Hij vraagt hoeveel tijd men daarvoor denkt nodig te hebben. Het onderwerp wordt voor 30 minuten doorgeleid. Er zijn geen formele toezeggingen gedaan.

De **voorzitter** schorst voor een paar minuten zodat van woordvoerders kan worden gewisseld.

## 7. Aanwijzen grond bijzondere (Islamitische) begraafplaats Tolsteeg, naar aanleiding van verzoeken van VUMO en IKU

De **voorzitter** heropent de vergadering. Binnen de Islamitische gemeenschap is er al langere tijd behoefte aan een Islamitische begraafplaats. Het voorliggende raadsvoorstel strekt ertoe daarvoor grond aan te wijzen op begraafplaats Tolsteeg. In de vorige commissievergadering is afgesproken dit voorstel met enige spoed te behandelen, met een indicatieve behandeltijd van 30 minuten.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) zegt dat de urgentie voor een Islamitische begraafplaats in deze tijd pijnlijk duidelijk wordt omdat overledenen door de lockdown niet meteen naar (bijvoorbeeld) Marokko kunnen worden gevlogen en families weken moeten wachten voor zij fatsoenlijk afscheid kunnen nemen. Mooi om te zien dat de Islamitische gemeenschap in de stad nu de handen ineenslaat. De PvdA is hier jaren geleden al over begonnen. Hij vraagt de wethouder waarom de samenwerking tussen VUMO en BIBIN toch niet is gelukt. De combinatie van hun beider achtergrond, draagvlak in de stad en professionele expertise had een goede basis kunnen vormen. De keuze voor VUMO kan de PvdA volgen. Maar waarom wordt de keuze tussen partijen bij de raad neergelegd? Dit proces loopt al lang en een beroepsprocedure dreigt. Hoeveel vertraging zou dit kunnen opleveren en wat is gedaan om dit zo veel mogelijk te voorkomen? Kan het beslispunt daarom positief worden geformuleerd? Kan de wethouder ook bevestigen dat er ruimte komt op de begraafplaats voor moslims uit alle landen en voor moslims uit de regio?

De heer **Van der Marel** (VVD) kan zich deels aansluiten bij de PvdA. Het besluitvormingsproces ten aanzien van BIBIN is hem niet helemaal duidelijk en de keus voor VUMO is volgens hem niet inhoudelijk onderbouwd. Had de keuze voor deze begraafplaats niet in een aanbesteding gekund, want dat had het voor de raad makkelijker gemaakt. De raad heeft nu een beperkte keuze. Op de vraag van de heer **Van der Zweth** (PvdA) wat de heer Van der Marel vindt van de positie die de raad nu krijgt, zegt de heer **Van der Marel** dat de raad het college wel voorwaarden kan meegeven voor de aanwijzing. Maar het voorstel bevat nu niet de informatie en inhoudelijke criteria die nodig zijn om een goed raadsbesluit te nemen. De VVD ziet de komst van deze begraafplaats primair als een grondtransactie, waarbij waarborgen nodig zijn dat de schaarse grond verantwoord gebruikt zal worden. Voor beslispunt 1 mist hij het inzicht in de inhoudelijke en financiële capaciteit van VUMO om de grond te exploiteren. De uitgifteprijs is afhankelijk van een voor hem onbekende concept-taxatie en onbekend exploitatiemodel. De categorie *onbebouwd* kan hier niet van toepassing zijn. De categorie *bijzondere doeleinden bebouwd* blijft over. Een gemeentelijk grondprijsbeleid en grondprijzenbrief zijn aanwezig, dus een initiatiefnemer weet met welke prijs hij moet rekenen. Het zijn geen onredelijke voorwaarden om aan een kerkgenootschap te stellen. Waarom denkt de wethouder dat dit anders moet of kan zijn? Op de vraag van de heer **El Abassi** (DENK) waarom geen sprake zou kunnen zijn van de categorie *bijzonder onbebouwd*, antwoordt de heer **Van der Marel** dat hij die vraag schriftelijk aan de wethouder had gesteld en dat hij het antwoord daarop zwart-op-wit heeft (hij citeert: ¨*Daarom kan de categorie maatschappelijk onbebouwd niet van toepassing zijn op begraafplaatsen mede gelet op het risico van staatssteun en eventuele precedentwerking*¨). Bij navraag bleek hem dat begraafplaatsen minimaal kostendekkend zijn te exploiteren. Dat bracht hem tot deze conclusie. Tolsteeg behoort tot het groenstructuurplan en voor de bescherming daarvan gelden belangrijke voorwaarden. De capaciteit en daarmee samenhangende exploitatie baren hem zorgen. Deze begraafplaats is op redelijk korte termijn vol. In dat verband maakt het natuurlijk uit wie daar mogen liggen. De houder van de grond mag dat zelf bepalen. Het begraven van moslims uit de regio kan niet worden tegengehouden. Op Barbara is de wens voor een crematorium voortgekomen uit de wens om deze bijzondere begraafplaats in de toekomst te kunnen blijven exploiteren. De gemeente vroeg vorig jaar 12.381 euro voor een begraafplaats voor onbepaalde tijd, BIBIN vraagt er 2715 euro voor. Ook als de begraafplaats vol is, gaat het onderhoud door. Daarom heeft hij twijfels over een gezonde exploitatie. Hij wil toegezegd zien dat de voorwaarden in het uitwerkingsplan onderdeel zijn van de leveringsvoorwaarden en dat in de leveringsakte een eerste recht van terugkoop wordt overeengekomen. Hij hoopt hiermee ook de vraag van de PvdA beantwoord te hebben. De **voorzitter** ziet geknik.

De heer **Van der Graaf** (CU) heeft al in 2020 aangedrongen op dit voorstel. Jammer dat het zo lang heeft geduurd, maar goed dat het er nu ligt. Ook moslims moeten hun dierbaren dicht bij huis kunnen begraven. De CU kan het voorstel inhoudelijk goed volgen maar heeft een vraag over het afwijzen van IKU en BIBIN. Volgens BIBIN zou het besluit niet rechtvaardig zijn. BIBIN verwacht ook dat de vakken op Tolsteeg snel vol zullen raken. Is het niet verstandig uit te kijken naar nieuwe ruimte, de Hamlaan wellicht?

Mevrouw **Van Dun** (D66) geeft aan dat D66 het belangrijk vindt dat Utrechtse moslims in Utrecht begraven kunnen worden. Een dergelijke begraafplaats is een goede aanvulling op de al bestaande begraafplaatsen en Tolsteeg is daar heel geschikt voor. Het proces is ingewikkeld geweest maar het samenwerken van acht Utrechtse moslimorganisaties en moskeeën om deze begraafplaats te stichten biedt D66 enig vertrouwen. Maar er zijn nog wat onzekerheden. Na goedkeuring door de raad gaat de wethouder nog met VUMO in gesprek over de financiële haalbaarheid. Zij sluit zich aan bij de vragen van de VVD hierover. Ook vraagt zij wat er met het onderhoud gebeurt als de samenwerking niet duurzaam blijkt. Zij wil een toezegging dat de raad voor de verkoop inzicht krijgt in de voorwaarden waaronder de grond aan VUMO wordt uitgegeven.

De heer **Penders** (CDA) verklaart dat het CDA voor een Islamitische begraafplaats op Tolsteeg is. Wat opviel was dat een deel van de grond is aangemerkt voor uitgifte voor een eigen toegang en zo nodig kleinschalig parkeren. Hoe zien wethouder en VUMO de nieuwe vervoersstromen en parkeerdruk die dat met zich meebrengt? Wordt dat meegenomen in de voorwaarden bij de gronduitgifte? Aansluitend bij de vragen van de heer Van der Marel vraagt hij om een cijfermatige duiding van de toekomst van deze begraafplaats en of niet nu al naar een volgende begraafplaats moet worden uitgekeken.

[Vanwege een krakende microfoon wordt van plaats gewisseld.]

Mevrouw **Deldjou Fard** (GL) zegt dat een lang gekoesterde wens van de Utrechtse moslimgemeenschap hier vorm krijgt. Moslims willen vlak bij hun dierbaren begraven worden. Deze behoefte groeit vooral bij de jongere generatie die hier geboren en getogen is. GroenLinks heeft hier met DENK en PvdA hard aan gewerkt. Er zijn goede vragen gesteld en zij is benieuwd naar de antwoorden. De aandachtspunten van GroenLinks zijn: toegankelijkheid voor moslims van diverse stromingen, betaalbaarheid en toezicht en meedenken van de gemeente zodat de plannen straks stevig genoeg zijn. GroenLinks wil dat de raad ook hierna geïnformeerd blijft worden en dat de wethouder de behoefte aan meer begraafplaatsen in Utrecht blijft monitoren. Op de vraag van de heer **Van der Zweth** (PvdA) hoe GroenLinks ertegen aankijkt dat een beslissing van de raad wordt gevraagd over de samenwerkingspartijen en wat GroenLinks van die keuze vindt, antwoordt mevrouw **Deldjou Fard** dat zij benieuwd is wat de redenen van de wethouder zijn. Voor hen is het belangrijk dat dit initiatief uit de stad omarmd wordt en van de grond komt.

Mevrouw **Van Ophem** (Student&Starter) geeft aan de behoefte aan een Islamitische begraafplaats te ondersteunen en blij te zijn met het voorstel. Zij sluit zich aan bij de bijdrage van de heer Van der Zweth.

De heer **Harris** (SP) zegt dat de SP vindt dat iedere Utrechter in zijn eigen gemeente moet kunnen worden begraven en zelf invulling moet kunnen geven aan de manier waarop dat gebeurt. Tolsteeg is een geschikte plek omdat een groot deel van de grond al lange tijd niet meer in gebruik is. Goed dat de buurt geïnformeerd wordt. Een vraag is of er negatieve effecten voor de buurt te verwachten zijn en welke dat zouden zijn.

De heer **El Abassi** (DENK) verklaart dat horror is waar veel moslims aan moeten denken als zij denken aan de Islamitische begraafplaats in Utrecht. Horror is wat overledenen en nabestaanden van Utrechtse moslims nog steeds meemaken. Utrechtse moslims kunnen nog steeds niet worden begraven in hun eigen stad en evenmin in hun land van herkomst omdat repatriëren nu niet mogelijk is. Moslims geloven dat de ziel lijdt als het lichaam niet snel begraven wordt. Dit brengt veel dilemma´s mee voor de nabestaanden, zoals of zij de overledenen in een koelcel moeten laten plaatsen en wachten totdat repatriëring weer mogelijk is, of moeten zoeken naar een alternatieve, illegale route naar het land van herkomst. Alles behalve een waardig afscheid. Met de komst van een Islamitische begraafplaats op Tolsteeg zou er voor Utrechtse moslims een einde komen aan deze horrorfilm. Twee jaar geleden had de wethouder toegezegd om met de initiatiefnemers te gaan praten. Er zijn inmiddels twee rampjaren verstreken. Kan de wethouder aangeven op welke termijn de eerste begrafenissen op Tolsteeg kunnen plaatsvinden en wat er tot die tijd gebeurt? Is de wethouder bereid eeuwige grafrust mogelijk te maken op de gemeentelijke begraafplaatsen naar het voorbeeld van Rotterdam (zoals hij twee jaar geleden had gevraagd in een motie)? De heer **Van der Marel** (VVD) wijst op de mogelijkheid om voor onbepaalde tijd te begraven op een gemeentelijke begraafplaats, en zolang nabestaanden het graf willen onderhouden en de gemeentelijke leges betalen,

zou dat nagenoeg eeuwig kunnen zijn. De heer **El Abassi** memoreert dat hier een heel debat over is gevoerd. Een graf voor onbepaalde tijd moet steeds verlengd worden en valt daarmee niet onder eeuwige grafrust. Op de vervolgvraag van de heer **Van der Marel** of de bereidheid bestaat om het bijbehorende prijskaartje te betalen, antwoordt de heer **El Abassi** dat het om een politieke keuze gaat. Een aantal particuliere begraafplaatsen heeft alles binnen een à twee maanden weten te realiseren. Met een motie wil hij hier vaart achter zetten. De heer **Van der Marel** stelt dat het gaat om het overdragen van 11.000 $m^2$ schaarse grond. De raad is ervoor verantwoordelijk dat dat op een juiste manier gebeurt en dat de gemeente de zekerheid heeft dat de begraafplaats tot in lengte van jaren netjes wordt onderhouden. De heer **El Abassi** zegt dat hij uitgaat van vertrouwen en niet van wantrouwen. De moskeeën zijn overigens van plan de grond te kopen. Het lijkt hem daarom vanzelfsprekend dat zij daar netjes mee om zullen gaan. De heer **Van der Marel** zegt dat is gebleken dat ook anderen beren op de weg zien. Daarop zegt de heer **El Abassi** dat er in Utrecht zes kerkelijke begraafplaatsen zijn, waar nooit een punt van is gemaakt. De heer **Van der Marel** repliceert dat die begraafplaatsen soms al heel oud zijn en op een correcte wijze worden geëxploiteerd, onder meer omdat daar graven geruimd worden en er gecremeerd kan worden. Die blijvende bron van inkomsten is er niet in dit voorstel. Daar heeft in ieder geval de VVD zorgen over. Volgens de heer **El Abassi** bestaat ook op de Joodse begraafplaats eeuwige grafrust en is ook daar eeuwig onderhoud nodig. Berekeningen geven aan dat jaarlijks 230 Utrechtse moslims overlijden en dat de Islamitische begraafplaats snel vol zal zitten. Hij vraagt waarom de gemeente spreekt van schaarste, mede gezien de Hamlaan. VUMO en IKU ziet hij als twee aanvragers en niet als concurrenten. Volgens DENK moeten beide aanvragen worden gehonoreerd. Pas bij twee Islamitische begraafplaatsen kan men spreken van gezonde concurrentie. Hoe denkt de wethouder over de Hamlaan als tweede locatie? Daarvoor overweegt DENK een motie. De startnotitie spreekt van de grondprijs voor *bijzondere doeleinden onbebouwd* maar nu wordt de prijs voor *bijzondere doeleinden bebouwd* toegepast. Kan de wethouder uitleggen waarom nu hiervoor gekozen is en wat de verschillen zijn? Welke grondprijs is gehanteerd bij de zes bijzondere begraafplaatsen? Verschilt die van de grondprijs voor de Islamitische begraafplaats en welke prijzen hanteren andere gemeenten? Ook op dit punt overweegt DENK een motie.

Wethouder **Diepeveen** bedankt voor de inbreng. Hij deelt de mening dat het college dit eerder had willen realiseren. Hij heeft er zijn best voor gedaan, ook om VUMO en BIBIN bij elkaar te brengen, er zijn intensieve gesprekken gevoerd. Die samenwerking had een goede basis kunnen vormen, zoals PvdA ook zegt, maar beide partijen moeten willen samenwerken en dat lijkt tot nog toe niet het geval. Hij hoopt dat het alsnog gebeurt. Een beroepsprocedure kan veel tijd en frustratie kosten en vertraging opleveren voor dit project. Daarom bevat dit raadsbesluit een toekennend en een afwijzend besluit. Dat biedt de mogelijkheid alleen beroep in te stellen tegen het onderdeel dat men wil aanvechten. De wethouder heeft ook een klemmend beroep gedaan op BIBIN om hun beroep niet tegen het totaal te richten. Artikel 40, eerste lid Wet op de lijkbezorging bepaalt dat een aanwijzing van de grond door de gemeenteraad gebeurt. De heer **Van der Zweth** (PvdA) zegt dat dit beslispunt 2 betreft en dat hij dit begrijpt. Zijn vraag betreft beslispunt 1 en 3 en het aan- of afwijzen van partijen. Wethouder **Diepeveen** legt uit dat het aanwijzen van de grond gekoppeld is aan een initiatiefnemende partij. Hier zijn twee partijen die een verzoek hebben ingediend. Beide verzoeken heeft de gemeente beoordeeld, reden waarom het zo lang heeft geduurd. Het college heeft tweemaal advies gevraagd (een juridisch advies en een nader juridisch advies over het voorgenomen besluit), dat is toegepast op deze situatie. Dus zowel grond als initiatiefnemende partij moet met naam en toenaam worden genoemd. Ruimte voor alle moslims wordt door verschillende partijen bepleit, maar daar gaat VUMO over. De gemeente vindt dit wenselijk en ook VUMO heeft mondeling tegenover de gemeente verklaard zich te willen openstellen voor alle moslims en voor moslims uit de regio. Verschillende leden hebben zorgen geuit over de bedrijfsvoering. Na het raadsbesluit zal de gemeente eerst een gesprek hebben met VUMO over de voorwaarden van de gronduitgifte. De planvorming van VUMO is daarnaast onderhevig aan een omgevingsvergunning (vanwege een aantal ruimtelijke wijzigingen). Aan het eind is een instemmingsbesluit van het college vereist voor ingebruikname van de grond. Dat gebeurt wanneer VUMO een goed plan heeft en een goede organisatie heeft opgezet en aan alle wettelijke voorschriften voldoet. Dat wordt de komende tijd in gesprekken met VUMO beoordeeld. Ontbindingsgronden en een terugkooprecht maken deel uit van de levering. Over de herkomst van de financiën en de mogelijkheid van externe beïnvloeding zal een Bibob-toetsing plaatsvinden. Ook worden met VUMO inrichtings- en beheerafspraken gemaakt, met een boeteclausule bij niet naleven van de afspraken. Het exploiteren van een begraafplaats is een verantwoordelijke zaak, daarom wordt er bij VUMO op aangedrongen de juiste expertise in te huren op alle betrokken terreinen. Eerder is al besproken dat het aanwijzen van grond voor een bijzondere begraafplaats aan een kerkgenootschap niet mogelijk is via een aanbesteding. De Wet op de lijkbezorging staat niet toe dat een kerkgenootschap hiervoor in concurrentie moet treden met niet-kerkgenootschappen. Nu beide partijen claimen een kerkgenootschap te zijn, vraagt dat om een zelfstandige beoordeling. De heer **Van der Marel** (VVD) merkt op dat de noodzaak

om het op deze manier te moeten doen betekent dat de raad uit beeld raakt. Hoe kan de raad bij dit proces betrokken blijven?

Wethouder **Diepeveen** zegt dat de totstandkoming van deze begraafplaats de komende tijd veel tijd van de buurt en de raad vraagt. De verwachting is niet dat er na dit raadsbesluit meer raadsbesluiten moeten komen, wel dat de komende tijd nog veel zaken ingevuld moeten worden. De grondprijs gaat conform het grondprijsbeleid. Eerder dacht de gemeente dat de categorie *onbebouwd* een goede grondslag zou zijn (startnotitie december 2020), inmiddels is de gedachte dat de categorie *bebouwd* een betere maatstaf oplevert. Dat is nog niet het laatste woord. De Wet op de lijkbezorging eist een verkrijging *op redelijke gronden* (wat betreft voorwaarden en grondprijs). De gemeente zal de komende tijd met VUMO het exploitatiemodel nader bekijken en hoe de grondprijs zich hier redelijk toe kan verhouden. Uitgangspunt is dat in ieder geval de gemeentelijke kosten gedekt worden, tenzij dat tot een onredelijke uitkomst zou leiden. De raad wordt de komende tijd nauwkeurig op de hoogte gehouden van de voortgang en de vervolgstappen, ook wat betreft de grondprijs. De heer **Van der Marel** (VVD) brengt in dat de prijs voor bebouwde grond nu € 220,31 bedraagt excl. btw. Voor 11.000 $m^2$ is dat dus een enorm bedrag, maar wel de prijs die in de raad is vastgesteld en dus per definitie redelijk. Welke concessiemogelijkheden ziet de wethouder dan en hoe groot zou die afwijking kunnen zijn? De heer **El Abassi** (DENK) zegt dat de heer Van der Marel doet alsof hier al sprake is van bebouwde grond op basis van het schriftelijke antwoord dat hij kreeg. Of sprake is van bebouwd of onbebouwd ligt wat genuanceerder. Bij rondbellen hoorde hij bedragen van 40 tot 60 euro en dan heb je het eerder over onbebouwd. Dat is een groot verschil. Waar komt dit hoge bedrag vandaan en hoe gaat dat bij andere kerkgenootschappen?

Wethouder **Diepeveen** zegt dat hij nog niet was toegekomen aan die vraag. Utrecht telt zes bijzondere begraafplaatsen die al lang geleden tot stand zijn gekomen en allemaal op particuliere grond. Het gaat nu om gemeentelijke grond en dat is wezenlijk anders. De categorie bijzondere doeleinden onbebouwd is gereserveerd voor bijvoorbeeld de scouting: een puur maatschappelijke activiteit zonder verdienmodel. Begraven heeft zowel een maatschappelijke als een economische component. De gemeente is gehouden aan haar eigen grondprijzenbeleid, maar volgens de Wet op de lijkbezorging is de gemeente bij de uitgifte van grond aan een kerkgenootschap voor een kerkelijke begraafplaats gehouden een redelijke prijs te hanteren. Daartussenin ligt het kader voor de gemeente. De heer **El Abassi** (DENK) zegt dat hij graag de stukken ontvangt waaruit blijkt dat die zes kerkelijke begraafplaatsen op particuliere grond liggen. De tarieven van andere gemeenten lijken te wijzen op onbebouwd, net als de startnotitie eerder. Het tarief bebouwd moet daarom kritisch worden bekeken. Hij hoort graag voor volgende week van de wethouder waarom het bij andere gemeenten anders gaat.

Wethouder **Diepeveen** merkt op dat het laatste woord hier nog niet over is gezegd. De prijs uit de startnotitie kan niet meer het ultieme uitgangspunt zijn. Er wordt de komende tijd verder onderzocht waar bij aangesloten kan worden. Ook wordt gekeken naar andere gemeenten. Het college zal transparant zijn over het verloop en de uitkomsten daarvan. De heer **El Abassi** (DENK) heeft gelezen dat het college tot andere inzichten is gekomen, maar niet waarom. Wethouder **Diepeveen** verklaart - nu mondeling - dat het college, bij nadere toetsing van het uitgangspunt van bijzondere doeleinden onbebouwd tot de conclusie is gekomen dat die categorie toch niet passend is. Het college zal de raad de komende tijd blijven informeren en bekijken of de informatie over die zes begraafplaatsen gegeven kan worden. Het college wil met het raadsbesluit een stap voorwaarts zetten. Hij heeft steeds in deze commissie gezegd dat het college wil toewerken naar een redelijke grondprijs, die de begraafplaats haalbaar maakt. Dat is een stevige toezegging. Natuurlijk zal het college zich bij de raad daarover verantwoorden. Maar men moet geen informatie willen blijven stapelen. Sommige dingen zijn nog niet zo ver.

De heer **Van der Marel** (VVD) meldt een punt van orde: de door de VVD gestelde vragen heeft hij, met de antwoorden daarop, naar de heer El Abassi gemaild. Daar zit al een deel van het antwoord in dat deze verwacht.

De **voorzitter** heeft begrepen dat de wethouder de informatie die de heer Van der Marel heeft ontvangen, zal delen met de raad. Wethouder **Diepeveen** bevestigt dit.

Wethouder **Diepeveen** bevestigt dat de voorwaarden worden uitgewerkt in de leveringsakte, net als het groenstructuurplan bij de verdere inrichting van Tolsteeg, waarbij de blijvende (maar nu bijzondere) begraafplaats het uitgangspunt is. Door veel raadsleden is gevraagd of Tolsteeg snel vol zal zijn en hoe dat gemonitord wordt. Het college heeft aangegeven dat de begraaftraditie verandert, dat er op gemeentelijke begraafplaatsen steeds minder begraven wordt en dat het daarom verstandig lijkt deze koers te varen:

zorgvuldig gebruik van schaarse grond, en gebruikmaken van begraafplaatsgrond die ´boventallig´ is geworden, in een wijk waar de aanwezigheid van een begraafplaats gewoon is geworden. De komende tijd zal er op Tolsteeg meer grond vrijvallen omdat graven het einde van hun levensduur naderen. De verwachting is dat de Islamitische begraafplaats de komende decennia bij goed functioneren, een goede bedrijfsvoering en voldoen aan maatschappelijke behoefte, juist op Tolsteeg zal kunnen groeien. Ooit was er het plan om op de Hamlaan een algemene, gemeentelijke begraafplaats te stichten, maar dat boek is in 2014 gesloten. Het lijkt het college niet verstandig om daar de komende tijd een nieuwe begraafplaats te starten, ook al staat er nog steeds de bestemming begraafplaats op. Er bestaan tal van andere ideeën voor. Aan BIBIN is in 2021 meegedeeld dat die grond niet te koop is. Het college zal goed monitoren hoe het gaat met Tolsteeg en tijdig schakelen, mocht deze (wel) volraken en de raad informeren, ook over uitbreidingsmogelijkheden op Tolsteeg zelf. Het college vindt dit een verantwoorde strategie. De heer **Van der Marel** (VVD) vraagt of de gemeente dan niet een andere bestemming moet geven aan de Hamlaan, en of een andere Islamitische organisatie in aanmerking zou komen voor eventuele gronduitgifte op Tolsteeg in de toekomst. Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat als een initiatiefnemer een verzoek doet, de gemeente daar altijd op moet reageren. Hij meent dat herbestemming niet in deze context aan de orde gesteld moet worden. Het college staat voor het verantwoord omgaan met begraafplaatsgrond, en begraafplaatsgrond herbestemmen is daarin zeer verstandig.

De **voorzitter** wijst op de tijd. De vergadering is nu al een uur bezig. Hij geeft de heer Van der Marel de gelegenheid voor een vervolg-interruptie.

De heer **Van der Marel** (VVD) herinnert eraan dat in de startnotitie ook werd gesproken van andere kerkgenootschappen die wellicht in aanmerking willen komen voor een begraafplaats. Nu blijven mensen toch naar de Hamlaan wijzen. Vandaar zijn vraag naar de mogelijkheid van een structurele herbestemming. De heer **El Abassi** (DENK) meent dat de heer Van de Marel nu juist redenen noemt om de bestemming begraafplaats op de Hamlaan te behouden. Want er was een tendens dat begraven afnam, maar nu is er juist veel vraag naar. Dan zou herbestemmen niet slim zijn, in tegendeel.

Wethouder **Diepeveen** herhaalt dat hij de discussie over de Hamlaan nu niet wil voeren. Die discussie kan prima met collega Verschuure worden gevoerd. De heer **El Abassi** (DENK) zegt dat, gezien de aantallen overlijdens (volgens de startnotitie 230 moslims per jaar) Tolsteeg snel te klein zal zijn. Hij vraagt of er wordt nagedacht over de Hamlaan als tweede mogelijkheid. Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat het college daar niet aan toe is gekomen. Wegens de (al jaren bekende) leegstand op Tolsteeg en qua zorgvuldige ruimtelijke ordening is het nu verstandig om daarop in te zetten, met een nieuwe exploitant. De komende tijd is monitoring in de praktijk belangrijk om deze maatschappelijke ontwikkeling te volgen, in plaats van daar allerlei veronderstellingen op los te laten. Hij heeft al gezegd dat op Tolsteeg, net als op andere gemeentelijke begraafplaatsen, grond zal vrijkomen. Er is grote overcapaciteit. Hij stelt voor om nu deze stap te zetten en met monitoring in de toekomst te bekijken wat dan nodig is. De heer **El Abassi** zegt dat met 230 overlijdens per jaar Tolsteeg binnen vier jaar vol zal zijn. Dan zitten ze weer met hetzelfde probleem en moet hij weer zijn verhaal vertellen over zijn kinderen. Wethouder **Diepeveen** zegt dat de heer El Abassi zijn uitspraak citeerde (¨De stad waar je kinderen geboren worden en waar je je ouders begraaft, daar ben je thuis.¨) Daarom is er in deze commissie en in de raad ook brede steun voor dit voorstel. Hij hoopt dat de heer El Abassi ook blij kan zijn met deze stap naar het daadwerkelijk realiseren van een Islamitische begraafplaats. Hij doet een beroep op hem om ook op deze manier om te gaan met dit maatschappelijke debat. Want de snelheid waarmee dit zal gebeuren zal mede afhangen van hoe beide partijen zich hierin zullen gedragen, eensgezind zijn en zich hierin verantwoordelijk gedragen.

De **voorzitter** stelt voor dat de wethouder zijn beantwoording vervolgt en daarna de tweede termijn start.

Wethouder **Diepeveen** heeft in de gesprekken met de initiatiefnemers ervaren dat naast de eeuwige grafrust ook het hebben van eigen regie als essentieel wordt beschouwd. De heer Harris vroeg naar mogelijke effecten op de buurt en de heer Penders sprak van verkeersstromen en parkeerplekken. Zijn beeld is dat de effecten beperkt zullen zijn. Er zijn immers parkeerplekken en de buurt is gewend aan een aantal begrafenissen in de week. Bij Islamitische begrafenissen zal dat wat frequenter zijn maar de gemeente gaat in gesprek met omwonenden om zorgen weg te nemen en vragen te beantwoorden.

De heer **El Abassi** (DENK) zegt dat zojuist bijna het beeld werd gewekt dat het proces eerder vertraagd dan versneld zou worden. De wethouder weet dat ook hij achter de schermen dit debat heeft voorbereid. Zijn voorstel om een tweede begraafplaats dichterbij te brengen is juist bedoeld om te voorkomen dat er straks een jarenlange juridische strijd is, dus om de boel te versnellen en een procedure te voorkomen.

Wethouder **Diepeveen** begrijpt dit goed. In het raadsvoorstel en achterliggende juridische notitie is uitvoerig gemotiveerd waarom het college voorstelt te besluiten om het verzoek van VUMO te honoreren en van BIBIN/IKU niet. Dat laatste is op basis van de materiële, inhoudelijke toets dat niet wordt voldaan aan het criterium van kerkgenootschap. Beide aanvragen zijn op hun eigen inhoudelijke merites beoordeeld. Ten aanzien van de betaalbaarheid (vraag van GroenLinks) geldt dat de exploiterende partij daarvoor moet zorgen. Zijn indruk is dat VUMO zeer gemotiveerd is om daarvoor te zorgen.

De **voorzitter** vraagt of er vragen zijn gemist.

Mevrouw **Van Dun** (D66) zegt dat zij een antwoord heeft gemist. De wethouder werd toen onderbroken.

Mevrouw **Deldjoe Fard** (GL) wil checken of het een formele toezegging is dat de wethouder de ontwikkelingen (aantal plekken) de komende tijd gaat monitoren.

De heer **El Abassi** (DENK) herinnert aan de vraag die hij had gesteld over het bieden van eeuwige grafrust op gemeentelijke begraafplaatsen.

Wethouder **Diepeveen** antwoordt aan mevrouw Van Dun dat de voorwaarden bij de uitgifte van de grond naar de raad gaan. Het antwoord over de monitoring kan worden beschouwd als een serieuze toezegging. Op de vraag van de **voorzitter** of daar ook een termijn aan gekoppeld kan worden, antwoordt wethouder **Diepeveen** dat het college de komende tijd regelmatig voortgangsbrieven of -rapportages naar de raad zal sturen over de voortgang van de totstandkoming van de Islamitische begraafplaats op Tolsteeg. In de eerste voortgangsrapportage (voorzien in april) zal het college een aanpak schetsen van die monitoring. Over eeuwige grafrust op gemeentelijke begraafplaatsen is hier vaker gediscussieerd. De categorie eeuwige grafrust bestaat daar niet, wel grafrust voor onbepaalde tijd, maar dat is net even anders. Dat is hoe het werkt op gemeentelijke begraafplaatsen. De heer **El Abassi** memoreert dat het een motie was die hij destijds met de heer Van der Zweth heeft ingediend. Zijn vraag aan de wethouder was waarom in Utrecht niet zou kunnen wat in Rotterdam wel (met een noodverordening) is gedaan. Er is over gesproken dat een gedenkteken na 100 jaar weg moet. Maar dat is de zorg niet, als de lichamelijke overblijfselen maar voor eeuwig kunnen rusten. Wethouder **Diepeveen** geeft aan dat hij daarop later moet terugkomen. Op de vraag van de **voorzitter** of dit meegenomen kan worden in de voortgangsrapportage of brief die naar de raad komt, antwoordt wethouder **Diepeveen** dat hem dit een punt lijkt voor de raadsbehandeling.

De **voorzitter** constateert dat hiermee de eerste termijn is afgerond. Hij vraagt of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) steunt het voorstel. Gezien het huidige klimaat van bedreigingen en soms ook bekladdingen vraagt hij hoe de stad hiermee om kan gaan nu er een Islamitische begraafplaats komt.

De heer **Van der Marel** (VVD) merkt op dat hij inhoudelijk niet zo veel verschil ziet in het raadsvoorstel waarom wel voor de ene en niet voor de andere partij is gekozen. Kan dit nog onderwerp worden van een geschil en heeft de wethouder nog wat meer doorslaggevende argumenten om voor VUMO te kiezen?

Wethouder **Diepeveen** begrijpt de zorg van de heer Van der Zweth. Het zal er de komende tijd op aankomen stad en wijk goed mee te nemen bij het realiseren van deze begraafplaats. Ook wordt bekeken of er op voorhand iets kan worden afgesproken, zonder het te groot te maken, om voorbereid te zijn. Die agendering zal het college doen. De bekladdingen op de Joodse Begraafplaats waren gelukkig niet antisemitisch, wel hinderlijk. De heer **Van der Zweth** (PvdA) zegt dat hij ook aarzelde om het aan de orde te stellen. Maar het risico bestaat wel degelijk en de gemeente moet daarom nadenken over het scheppen van een veilige omgeving. Kan de wethouder te zijner tijd de raad informeren welke taak de gemeente daarin kan opnemen en wat de exploitant daarin kan doen?

Wethouder **Diepeveen** zal een vorm zoeken om die informatie te delen, misschien in een vertrouwelijk deel als ook de grondprijs aan de orde komt. Schriftelijk benoemen heeft als risico dat je dingen over jezelf gaat afroepen. Het heeft de aandacht van het college. De juridische advisering is in twee stappen verlopen. Volgens VBK is dit juridisch solide. Raadsvoorstel en achterliggende juridische notitie zijn samen voldoende om voorbereid en toegerust te zijn voor een beroepsprocedure, al komt die er hopelijk niet.

De **griffier** leest de gedane toezegging voor. De **voorzitter** informeert naar de verwachte noodzakelijke behandelduur voor besluitvorming in de raad. De heer **El Abassi** (DENK) denkt drie moties te hebben. De **voorzitter** constateert dat dit punt als B-punt voor 30 minuten naar de raad wordt doorgestuurd.

De **voorzitter** schorst voor een paar minuten zodat van woordvoerders kan worden gewisseld.

## 8. Raadsvoorstel Transitie recreatieschappen

De **voorzitter** heropent de vergadering. Aan de orde zijn voorstellen om te komen tot een nieuwe samenwerking voor de recreatieschappen.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat is gevraagd wanneer het college terugkomt op de raadstoets rondom bereikbaarheid. Het onderwerp is alsnog opgepakt en zij verwacht in februari met die brief te komen.

Mevrouw **Van Sasbrink** (PvdD) merkt op dat het Recreatieschap Stichtse Groenlanden is opgericht ter bescherming van de natuur en behartiging van de belangen bij openluchtrecreatie. Die taakomschrijving is nooit gewijzigd. In het raadsvoorstel staat dat de natuur ondergeschikt zou zijn aan (of onderdeel van) recreatie. Dat snapt de PvdD niet. Kan de wethouder garanderen dat hiervoor bij de transitie aandacht blijft? Daarnaast spreekt het raadsvoorstel veel over evenementen, ook in relatie tot biodiversiteit en toegankelijkheid. Zij kan zich niet herinneren dat evenementen een doel waren van de recreatieschappen. Waar komt dat vandaan? Hoe gaan die drie aspecten zich in de toekomstige samenwerking tot elkaar verhouden? Er zijn zorgen dat een tekort aan middelen voor onderhoud noopt tot het faciliteren van steeds meer commerciële activiteiten. Kan de wethouder ervoor zorgen dat natuur en recreatie (en eventueel evenementen) in de toekomstige samenwerking in evenwicht blijven en dat dit in de intentieovereenkomst komt te staan?

Mevrouw **De Boer** (GL) kan zich aansluiten bij de PvdD voor wat betreft het belang van natuur en van evenwicht. Volgens haar valt er aan het voorstel niet veel te veranderen. GroenLinks is blij dat de uitvoering naar Staatsbosbeheer lijkt te gaan en kan het raadsvoorstel steunen. Zij vraagt toelichting over de aard van de evenementen.

De heer **Van der Graaf** (CU) kan in grote lijnen aansluiten bij het voorstel. Speelt de gemeente nog een actieve rol in de transitie tot 2023? Mooi dat er een nieuwe vorm is gevonden met minder bureaucratie. Welke rol ambieert de gemeente Utrecht hier nog in? Hoe ziet die intensievere rol van de gemeente eruit? Hoe wordt in de toekomst de ontwikkeling van meer recreatiegebieden en -mogelijkheden geborgd en wat betekent deze nieuwe aansturingsvorm daarvoor?

De heer **Harris** (SP) wil het college aanmoedigen om bij de transitie en toekomstige samenwerking vooral te focussen op natuurbehoud en de belangen van de omwonenden, niet op de belangen van private commerciële organisaties. Dit om te zorgen dat de Utrechtse natuurgebieden gratis en toegankelijk blijven zoals eerder is toegezegd.

De heer **Van der Marel** (VVD) ziet dat de financiële verhoudingen niet ten nadele van de gemeente Utrecht worden gewijzigd. Gaat dat over de uitruil tussen de provincie en de gemeente Utrecht, respectievelijk over de afspraken die zijn gemaakt in de toetredingsovereenkomst? Is er een plan B voor als de samenwerking met Staatsbosbeheer niet doorgaat?

De heer **Penders** (CDA) vraagt naar het risico voor de omzetting als de datum van 1 januari 2023 niet wordt gehaald.

Mevrouw **Van Dun** (D66) zegt dat D66 het een goed voorstel vindt. Recreatie kan in de toekomst ook best eens een evenement zijn, of iets anders. Een koffie- of ijstentje kan daar ook bij horen en dat kunnen zij steunen. Het verbaast haar dat de PvdD en GL hier zo negatief naar kijken. Mevrouw **De Boer** (GL) repliceert dat haar vraag was om wat voor evenementen het gaat.

Wethouder **Van Hooijdonk** begint achteraan. Er bestaat altijd een risico dat een datum niet gehaald wordt, maar een aantal risico´s ligt al achter hen. Er ligt een goed voorstel en er is een modus gevonden om voortvarend met elkaar te werken. Tegelijk moet er nog veel worden uitgewerkt met Staatsbosbeheer, die wil weten welke boedel er naar hen toe komt en onder welke voorwaarden. De datum van 1 januari 2023 is altijd het handigste, ook voor het personeel. Er is geen alternatief in beeld. Staatsbosbeheer lijkt de beste kandidaat, al is wel met meer partijen gesproken. Mocht het niet lukken, dan moet het college zich opnieuw

beraden. Het klopt dat door de ruil met de provincie de verhouding tussen de schappen verandert, maar onder de streep blijft de verhouding voor de gemeente Utrecht in totaal hetzelfde. De Ronde Venen hebben nu een apart programma in het Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Die administratieve scheiding tussen programma A en B wordt hierbij bevestigd. Zij heeft gehamerd op aansluiting bij het Plassenschap Loosdrecht om samen schaalvoordelen te kunnen behalen bij waterrecreatie Daaraan wordt gewerkt. Overigens kan de Ronde Venen nog de oversteek maken naar de Wijde Meren. Op de vraag van de heer **Van der Marel** (VVD) of de Ronde Venen (en de anderen) ermee akkoord gaan dat de financiële verhoudingen niet ten nadele van de gemeente Utrecht wijzigen, antwoordt de **wethouder** dat de Ronde Venen er juist blij mee zijn en bestuurlijk al hebben ingestemd. De gemeente is bovenmatig actief geweest in dit verhaal en blijft ook betrokken. De gemeente heeft een gegarandeerde zetel in het dagelijks bestuur en kan daarom kan heel actief blijven. De Utrechtse belangen liggen met name in het deel van de Stichtse Groenlanden. De ontwikkelingsvraag is relevant, maar dit voorstel gaat over het goed organiseren van beheer en behoud. Regionaal ontwikkelen willen ze in het kader doen van ´groen groeit mee´, daar eerst een akkoord op sluiten en daarna programmeren. Er wordt hard aan gewerkt, maar het is nog een procesverhaal. Binnenkort hoort de raad daar meer over. Op de vraag waarom het in het raadsvoorstel staat en niet in het stuk van het recreatieschap zegt de wethouder dat het college hiermee probeerde de PvdD te bedienen met een toelichting, na belangrijke punten in het commissiedebat. Ook al verandert de structuur en de governance (en verandert de manier waarop besluiten worden genomen), formeel verandert er niets. Er is niet opeens een heel ander beleid voor evenementen. Ook in de toekomst zullen bestuurlijke afwegingen gemaakt worden. Daarbij is het vinden van een goede balans ... [Er zit ruis op de microfoon, de microfoon wordt gewisseld]. Wil je natuur in het hart van je recreatiegebieden, dan is het fijn om een terreinbeherende organisatie te hebben die ervaring heeft met natuurbeheer. Natuurlijk kunnen daar afspraken over gemaakt worden in de intentieovereenkomst. De nieuwe constellatie gaat over het beleid van de toekomst. Voor evenementen geldt altijd dat wordt afgewogen wat een gebied kan hebben, wat de overlast is en of het proportioneel en passend is. Op de vraag van mevrouw **Sasbrink** (PvdD) of de wethouder zich zal inzetten voor aanpassing van de concept-intentieovereenkomst die bij de stukken zit, antwoordt de **wethouder** dat zij dat bedoelt. De raad zal later nog om een zienswijze gevraagd worden om de verordening vast te stellen en daarbij kan ook iets over evenementen worden opgenomen.

De **voorzitter** vraagt of er nog gemiste vragen zijn. Dat blijkt niet zo te zijn. Op zijn vraag of er behoefte is aan een tweede termijn wordt ook ontkennend geantwoord. Op zijn vraag of dit punt door kan gaan als A-punt naar de raad, wordt bevestigend geknikt. Hij constateert dat er geen toezeggingen zijn gedaan en sluit dit debat af.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 16.44 uur tot 19.30 uur.

# LIJST VAN TOEZEGGINGEN

## Wethouder Diepeveen

zegt m.b.t. agendapunt 7 de raad toe:

- Naast de toegezegde informatie voor de raad zegt de wethouder toe de raad in de voortgangsrapportage (Q2 2022) over de islamitische begraafplaats te informeren over de monitoring van het aantal plekken.

# Verslag openbare avondvergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte

| | |
|---|---|
| **Datum** | 27 januari 2022 |
| **Locatie** | Stadhuishal, stadhuis |
| **Verslag door** | mw. B.C. de Waard (Notuleerservice Nederland) |
| **Vaststelling verslag** | |

## Aanwezigen

De voorzitter, dhr. G. te Hoonte, de wethouder, mw. L. van Hooijdonk, de leden, dhr. T. Schipper (SP), mw. A. Sasbrink (D66), mw. H. de Boer (GL), mw. J. Zwinkels (CDA), dhr. B. Isik (PvdA), mw. C. van Dun (D66), dhr. M. de Pagter (VVD), mw. B. Dotinga (Student&Starter), dhr. R. v.d. Graaf (CU), mw. Schilderman (D66), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. J. Koppelaar (Student&Starter), mw. L. Snippe (PvdD).

## Afwezigen

-

## Verslag vergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte

Verslag openbare avondvergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte……..1
1. Opening en mededelingen…… …...1
9. Raadsbrief Evaluatie Bomenbeleid……...…..1
10. Raadsvoorstel Eerste stappen schaalsprong OV/Alternatief verbreding A27
(Punt 10 en 11 gezamenlijk)…….…… …….7

LIJST VAN TOEZEGGINGEN……..……16
Wethouder Van Hooijdonk……..…..……16

## 1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** heropent de vergadering om 19.30 uur met agendapunt 9.

De heer **Schipper** (SP) meldt dat de vergadering tot uiterlijk 23.30 uur zou mogen duren.

## 9. Raadsbrief Evaluatie bomenbeleid

De **voorzitter** geeft aan dat voor de behandeling zestig minuten is afgesproken. De bespreking gebeurt in één termijn en in de volgorde van de agenderende fracties.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) benoemt dat de evaluatie van het bomenbeleid nog niet helemaal compleet is. De Partij voor de Dieren geeft een aantal suggesties mee voor de strategie voor meer groen die voor dit kwartaal is aangekondigd. De noodzaak voor een kwalitatief betere bomenparagraaf in ruimtelijke plannen werd zes jaar geleden ook al genoemd. Waarom moet dit zo lang duren en waarom is het nog niet beter? Bij ruimtelijke plannen moeten de juiste keuzes worden gemaakt. De norm moet worden dat bomen altijd op hun plek blijven en dat alle andere voorzieningen daaromheen worden ingetekend. Hun voorstel is om de termijn voor het verplanten van bomen en groen terug te brengen tot één jaar vooraf. Haar fractie doet vijf voorstellen om de regels rondom velvergunningen te verbeteren. De afwegingscriteria voor bomenkap moeten meetbaarder worden omdat de huidige criteria niet zoveel voorstellen en worden aangevuld met een vijfde weigeringsgrond: de reden voor kap. Ook verzoekt zij om woningbouwcorporaties met veel aaneengesloten grond uit te zonderen van de ontheffing voor kleine tuinen.

De **voorzitter** wijst erop dat de snelheid van spreken het lastig maakt om alles te volgen. Hij verzoekt de spreektekst voortaan met alle commissieleden te delen. Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) zegt dit toe.

De heer **Schipper** (SP) vraagt zich af welke redenen voor kap (niet) gegrond kunnen zijn. Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) antwoordt dat deze onduidelijkheid de reden is voor haar verzoek. Mevrouw **De Boer** (GL) vraagt of het formuleren van algemene weigeringsgronden niet erg lastig is, omdat het toch vaak van de situatie afhangt. Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) beaamt dit maar zegt dat het momenteel niet mogelijk is de reden voor kap mee te nemen, omdat dit nu geen weigeringsgrond is. Haar fractie zou graag zien dat de reden voor kap per geval wordt bekeken, zodat kan worden afgewogen of kap opweegt tegen verlies aan bijvoorbeeld waarde voor biodiversiteit. Mevrouw **De Boer** (GL) vraagt of bedoeld wordt dat de reden van kap een grond kan zijn om de vergunning te weigeren. Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) beaamt dat. Alleen pluisjes of te veel schaduw kan dan als onvoldoende reden worden beoordeeld om een velvergunning te verlenen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) gaat verder. De herplantplicht (nu drie jaar) zou korter moeten worden, in het volgende plantseizoen bijvoorbeeld. De Partij voor de Dieren vraagt om de uitzondering van de herplantplicht voor bosplantsoenen alleen van toepassing te laten zijn als er gekapt wordt in het kader van beheer. Op de vraag van mevrouw **De Boer** (GL) wat 'in het kader van beheer' betekent, aangezien dergelijke bosjes soms als tijdelijk zijn bedoeld, antwoordt mevrouw **Sasbrink** dat voor die situatie de regeling tijdelijke natuur geldt. Daarbij is het tijdelijke karakter van de beplanting omschreven. De motie 'Kappen met kappen' wordt momenteel niet opgevolgd. Kan het college daarvoor een toelichting in de APV opnemen? Voor het planten van bomen in de buurt van kabels en leidingen vraagt zij om (deze) tijdelijke bomen goed verplantbaar te maken en ze in de gemeentelijke 'bomenboekhouding' op te nemen met een apart label. Daarnaast wil de Partij voor de Dieren ook een 'plekkenkaart' om alle ruimte voor bomen langs infrastructuur in kaart te brengen en te benutten. Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt naar de efficiëntie van dit – op zichzelf goede – idee, omdat er ook beschermende maatregelen moeten worden getroffen tegen aantasting door boomwortels. Mevrouw **Sasbrink** zegt dat dit een onderwerp van overweging is geweest. Hun conclusie is dat tijdelijk beter is dan helemaal niets, maar dat het belangrijk is deze bomen niet op die plekken volwassen te laten worden. Mevrouw **Zwinkels** is benieuwd naar de reflectie van de wethouder op die tijdelijkheid. Vindt de Partij voor de Dieren dit een slimme manier om met geld voor groen om te gaan? En zouden struiken daar ook acceptabel zijn? Mevrouw **Sasbrink** antwoordt dat ze daarom de wethouder vraagt om deze bomen op een verstandige manier verplantbaar te maken. Sommige struiken wortelen ook diep. Vanuit de waarde voor biodiversiteit en klimaat is het ook niet wenselijk om struiken uit de grond te halen bij werkzaamheden, dus daar moet ook over worden nagedacht.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of het college kan toezeggen om bij de aanplant van bomen direct onderbeplanting aan te brengen. Wat betreft de iepziekte: inenten kost 30 euro per jaar per iep en voorkomt dat een iep gekapt moet worden. Kan de wethouder toezeggen dat het inenten van alle Utrechtse iepen standaard gebeurt, en met particulieren in gesprek gaan om te voorkomen dat iepen op particulier terrein de gemeentelijke iepen kunnen besmetten?

De heer **Isik** (PvdA) kan zich grotendeels aansluiten bij de vragen van de Partij voor de Dieren. Bomen bieden ontspanning en rust, geven broodnodige verkoeling en spelen een verbindende rol in de wijk, maar komen steeds meer onder druk te staan. Er zijn nog altijd meer huizen dan bomen in de stad. Hij vraagt hoe het college de groei van het aantal bomen gaat faciliteren, mede gezien de verdichting. Mevrouw **De Boer** (GL) is het ermee eens dat het aantal bomen moet groeien. Maar het aantal bomen in de stad neemt ook niet af, ondanks de groei. De heer **Isik** herneemt dat de toenemende verdichting in de stad als consequentie kan hebben dat er bomen worden gekapt. Daarom zou de verdichting meer aan de randen van de stad gezocht moeten worden. Mevrouw **De Boer** geeft aan dat uit de cijfers blijkt dat het aantal bomen iets omhooggaat en in ieder geval niet daalt, ondanks het bouwen. Groei en verdichting zullen gecombineerd worden. Ze vraagt of de heer **Isik** kan onderschrijven dat dit op dit moment nog goed gaat. De heer **Isik** geeft aan dat ook hij blij is met de aandacht voor het groen. Zijn punt is dat de verdichting consequenties kan hebben voor het groen in de openbare ruimte.

De **voorzitter** waarschuwt dat in dit tempo afronding van de vergadering voor 23.30 uur niet haalbaar is.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of de Partij van de Arbeid het een goed plan vindt om in ieder geval bij nieuwbouwprojecten evenveel bomen als woningen te plaatsen. Je kunt immers ruimte maken zolang het plan nog op de tekentafel ligt. De heer **Isik** (PvdA) vindt dat ook een goed plan, mits het ruimtelijk mogelijk is. De prioriteit ligt bij de behoefte aan woningen.

De heer **Isik** (PvdA) vervolgt zijn betoog. Hij ziet graag dat er voor elke woning minstens één volwassen boom staat in de stad. Het bomenbeleid gaat nu over de hele stad. Er moet per wijk gekeken worden naar wat er nodig is, omdat sommige wijken hopeloos achterlopen. Kan het college dit toezeggen?

Mevrouw **De Boer** (GL) geeft aan dat ook GroenLinks blij is met de evaluatie van het bomenbeleid. De cijfers tonen dat verstedelijking met behoud van bomen mogelijk is, maar GroenLinks wil meer bomen. Het werd tijd dat de bomenparagraaf vanaf het begin deel gaat uitmaken van het Utrechtse planproces. Meer bomen zijn gewenst voor het klimaat en voor het welzijn van mensen in de stad. GroenLinks wil niet alleen kijken naar het aantal bomen maar vooral ook naar de waarde ervan. Daarvoor kan i-Tree een mooie tool zijn. Zaken als kroongrootte en biomassa moeten worden meegewogen. GroenLinks vraagt meer bomen met opbrengst voor de buurt, zoals noten- en fruitbomen, mee te nemen bij de ontwikkeling van het toekomstbestendige bomenbestand. Ook de leeftijd van bomen is belangrijk voor biodiversiteit. Kan het college toezeggen om dit mee te nemen? Bij kap vanwege ziekte of onderhoud moet men bomen vaker laten liggen of staan, ten behoeve van schimmels, 'kriebeldiertjes' en vogels. De communicatie rondom de kap van bomen gaat niet goed, zeker als het gaat om een andere overheid of eigenaar. Inwoners willen ook weten waarom bomen worden gekapt, wanneer ze weer terugkomen, wanneer er gewerkt wordt en wat de overlast zou zijn. Als voorbeelden noemt zij de kap in Amelisweerd door Rijkswaterstaat, bij het Zuiderpark bij kasteel de Haar en aan de Rooseveltlaan. De communicatie richting bewoners hierover kan beter. Daarover staat nog niets in de evaluatie. Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of GroenLinks vindt dat alleen de communicatie verbetering behoeft of dat sprake is van onduidelijkheid over de regels en dat er meer moet gebeuren. Mevrouw **De Boer** antwoordt dat, als er illegaal gekapt wordt, er sowieso gehandhaafd moet worden. Voor sommige particuliere eigenaren zullen de regels niet altijd duidelijk zijn en is betere informatie nodig. Maar voor gemeentelijk terrein moet in ieder geval de communicatie naar de bewoners verbeteren, zij moeten weten wat er gebeurt en waarom. De heer **Isik** (PvdA) vraagt of een Meldpunt Illegaal Kappen een oplossing zou kunnen bieden. Mevrouw **De Boer** prefereert de Slim Melden-app boven een apart meldpunt. Die app zou wel de mogelijkheid moeten bieden om illegale kap te melden.

Mevrouw **De Boer** (GL) merkt op dat bomen voor GroenLinks een intrinsieke waarde hebben en dat bomen er niet zijn om voor ons te werken. Dat is niet hoe GroenLinks het bomenbeleid wil vormgeven.

Mevrouw **Van Dun** (D66) geeft aan dat de gebeurtenissen (de bomen die omgingen op de Neude en het Lepelenburg, vierhonderd bomen die werden beschadigd bij de grondwerkzaamheden in De Meern en het jaarlijks kappen van tientallen bomen om huizen te bouwen) haar niet vrolijk stemden bij de voorbereiding. Ze is blij dat de gemeente dit jaar negenhonderd bomen uitdeelt aan inwoners. Het is goed dat de gemiddelde leeftijd van de bomen stijgt maar jammer is dat het aantal bomen in de stad niet meegroeit. De verbeterpunten in de evaluatie laten een aantal goede ambities zien. D66 is blij dat de bomenparagraaf nu verplicht in alle planprojecten wordt opgenomen, met verplichte herplant van bomen met de huidige waarde. Het planten van bomen boven het rioolstelsel is mooi maar deze raad moet de volgende generatie niet opzadelen met discussies over het kappen van bomen die misschien nog jaren mee kunnen gaan. D66 vraagt de wethouder om waar mogelijk dit soort discussies te voorkomen en daar boomsoorten te gebruiken met een beperkte levensduur en grootte. Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of D66 het planten van bomen op het rioolstelsel wil voorkomen, of wil voorkomen dat er wordt gekapt. Mevrouw **Van Dun** (D66) antwoordt dat er bomen op het rioolstelsel geplant mogen worden, maar neem dan een soort boom die verplaatsbaar is, en houd rekening met de verwachte levensduur ervan, zodat de onderhoudswerkzaamheden rond het einde van die levensduur gedaan kunnen worden. Een punt van aandacht is of de riolering het zo lang uithoudt. Mevrouw **De Boer** (GL) beaamt dit laatste. Daarom wijst GroenLinks op het belang van communicatie en de keuze voor een geschikte soort boom die verplantbaar is. Zij vraagt of D66 dit met haar eens is. Mevrouw **Van Dun** leest in de evaluatie dat het riool zestig tot tachtig jaar meegaat. Zij gaat daar dan van uit.

De **voorzitter** vraagt of dit punt gezien de tijd kan worden afgerond.

Mevrouw **Van Dun** (D66) is voor een bomendepot (waar bomen kunnen logeren die elders moeten verdwijnen, om daarna een definitieve plek te krijgen) dat ook dienst kan doen als gemeentelijk kweekbos. De gemeente heeft daarvoor nu een pilot. D66 vraagt om een actievere rol voor de gemeente, zodat stadsbewoners zelf ook voor meer aanbod kunnen zorgen. Het lijkt een goed idee om in ruil voor een kapvergunning geld te storten in een boomfonds voor onderhoud en aanplant van nieuwe bomen. Maar dit mag niet leiden tot méér bomenkap. Welke garanties kan de wethouder daarvoor geven? De herplant in Tolsteeg en Hoograven (waar Rijkswaterstaat 1682 bomen en 28 percelen bosplantsoen wil kappen) wil

D66 niet drie jaar laten wachten. D66 vraagt de wethouder er bij Rijkswaterstaat op aan te dringen deze herplant dit jaar al te starten. Deze stad telt een halve boom per inwoner. Dat kan en moet beter.

De heer **De Pagter** (VVD) geeft aan dat de VVD één boom per nieuwe inwoner wil. De VVD kan zich in grote lijnen vinden in het voorgestelde beleid. Dit vergt ook meer inzicht in de locaties waar bomen kunnen worden geplant. Zij zien een voorstel voor meer groen op concrete plekken graag tegemoet.

Mevrouw **Dotinga** (Student&Starter) verklaart dat Student & Starter blij is dat Utrecht steeds meer stappen neemt naar een groener, duurzamer en zorgvuldiger bomenbeleid. Student & Starter plaatst een aantal kanttekeningen. Zij sluit zich aan bij de Partij voor de Dieren wat betreft het verplanten bij onderhoud aan infrastructuur. Wordt hierbij ook rekening gehouden met toekomstige ruimtelijke plannen? Goed dat de bomenparagraaf onder handen wordt genomen. Hoe wordt de waarde van bomen vertaald in die nieuwe paragraaf? Graag zien zij dat particulieren worden gestimuleerd om bomen te planten, liefst bomen die de biodiversiteit of klimaatadaptatie verbeteren of bomen met een bijzondere waarde. Het aantal bomen mag flink omhoog. Komt er, naast de hoofdbomenstructuur ook aandacht voor meer spreiding van bomen in de stad? Student & Starter kijkt uit naar de strategie voor groen en is benieuwd naar de aandacht voor alternatief groen, zoals groene daken, verticaal groen en boomspiegels.

De **voorzitter** vraagt of de overige vier partijen nog een korte bijdrage willen doen.

De heer **Schipper** (SP) geeft aan dat de SP niet ontevreden is over de evaluatie, er zitten belangrijke verbeterpunten in, maar hij kijkt uit naar de beantwoording van de goede vragen van GroenLinks en de Partij voor de Dieren. Hij memoreert de tijdelijke bomen bij de Amethystweg in Hoograven. Tussen planning en bouw van de studentenflat zat zo veel tijd dat er een half bos is ontstaan en mensen de kap niet snappen. Hij onderstreept het belang om de plannen op tijd met omwonenden te communiceren en niet te veel tijd te laten verstrijken tussen het een en het ander.

De heer **Van der Graaf** (CU) sluit bij voorgaande sprekers aan. De ChristenUnie meent dat de kaart met plekken waar bomen geplant kunnen worden ook een communicatiemiddel richting omwonenden is. Ook zij kunnen plekken aangeven op die kaart. De ChristenUnie vraagt naar de mening van de wethouder hierover. Zij vraagt ook welke andere plekken beschikbaar komen om bomen te planten, behalve bij kabels en leidingen. Zij vraagt om de communicatie over het vellen van bomen ook fysiek te verbeteren, bijvoorbeeld door een lint om de boom te hangen. Worden de huidige criteria om te vellen aangescherpt, of zijn het andere criteria? De ChristenUnie vraagt om sneller een nieuwe boom te plaatsen als een boom wordt geveld, nu duurt dat te lang. De laatste vraag is op welke termijn het college aan de slag wil met het leidend maken van bestaand groen bij nieuwbouwlocaties, ook verwijzend naar Haarrijn, waarover de fractie schriftelijke vragen heeft gesteld.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat meer groen met name ook gewenst is in wijken waar nu weinig bomen staan. Het CDA vindt het ook belangrijk om te kijken naar wat er gebeurt met bestaand groen, zoals bij beschadigingen, zwerfafval en droogte, om kapitaalvernietiging te voorkomen. Gelukkig zijn er ook een paar prachtige boomspiegels gekomen in de straat Zonzijde. Ook heeft het CDA waardering voor het zelfbeheer in de stad. De evaluatie is goed en ook kritisch over de bomenparagraaf, dat gaat in de praktijk nog niet goed. Bomen mogen bij plannen niet het sluitstuk vormen. De gemeente kan al veel winst behalen door een goede aanpak. Het CDA vraagt de wethouder hoe de gemeente meer zicht kan krijgen op de particuliere bomen, die ongeveer de helft van het Utrechtse bomenbestand uitmaken.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat de bomenparagraaf feitelijk voorstelt om de norm om te draaien, waarbij bestaand groen het uitgangspunt is. Afhankelijk van de omstandigheden kan hiervan afgeweken worden. Maar de intentie is het omkeren van de norm. Het verwerken van de motie Kappen met kappen gebeurt door middel van de bomenparagraaf, die onderdeel wordt van het Utrechtse planproces en waarvan de uitvoering wordt gekoppeld aan de velvergunning. Hiermee wordt dit ook juridisch verankerd. Het doorwerken in nieuwe plannen zal zo snel mogelijk gebeuren, al vraagt een nieuwe werkwijze soms extra aandacht en enig geduld (in het geval van de Haar is er niets gebeurd dat tegen het beleid inging). De heer **Van der Graaf** (CU) vraagt of de plannen 'op de stapel' nog bekeken kunnen worden om te zien of daar alsnog bestaand groen beschermd kan worden en of de wethouder daartoe bereid is. Wethouder **Van Hooijdonk** kan hier niet meteen ja op zeggen. Zij zal eerst moeten bekijken of dat haalbaar is.

Wethouder **Van Hooijdonk** antwoordt over het bomenfonds dat deze mogelijkheid om een geldbedrag te betalen als compensatie op dit moment niet vaak wordt gebruikt. Het moet verleidelijker worden om een

boom te planten dan om geld te betalen. Het gaat vaak om de schaarse ruimte. Hierbij moet goed op de inrichting worden gelet, maar zij denkt dat dit fonds behulpzaam is. Een bomendepot is inderdaad nodig gezien de verwachte schaarste, zeker als men bomen wil met een hogere leeftijd. Mevrouw **Van Dun** (D66) ziet meer urgentie en ziet graag dat het college minder afwachtend is en de ontwikkeling van het bomendepot proactiever oppakt. Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat zij D66 kan geruststellen en dat die intentie er zeker is. Alleen moet zorgvuldig worden gekeken hoe en waar dit dient te gebeuren. Op de vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of ook ondernemers initiatieven kunnen nemen met betrekking tot het bomendepot en of samenwerking met andere gemeenten wellicht interessant is, antwoordt wethouder **Van Hooijdonk** dat de gemeente het bomendepot in eerste instantie zelf wil oppakken. Samenwerking is heel voorstelbaar en is een van de zaken die onderzocht zullen worden.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt toe de termijn voor de verplantplicht van drie naar één jaar te zullen bijstellen. Herplanten naar waarde moet nog worden uitgewerkt. Het college heeft i-Tree op het oog, dat is nieuw en vernieuwend en moet nog worden uitgewerkt. Er is veel gevraagd naar meer bomen, ook boven kabels en leidingen. Planten op tijdelijke plekken gebeurt alleen waar dat de enige mogelijkheid is. Dan zullen soorten worden gebruikt die kleiner zijn of van nature een kortere levensduur hebben. Het verplantbaar maken van bomen zal niet altijd mogelijk zijn, zeker bij oudere bomen. Als riolering vervangen moet worden kan daarmee in de planning rekening worden gehouden. De waarde van het labelen van bomen acht zij beperkt, omdat de vraag is of mensen deze labels decennia lang zullen bijhouden. Het planten van meer bomen is een gedeelde ambitie. In het groenbeleid moeten doelstellingen worden opgenomen die een relatie hebben tot de groei van de stad. Dat zal een hele toer worden, vandaar dat ook wordt gekeken naar ingewikkeldere oplossingen als tijdelijke beplanting, maar op veel plekken in de stad zit de grond zo vol, dat er geen bomen kunnen worden geplant. Dit is gebleken uit proeven. Dit moet goed worden verankerd in de visie op de ondergrond en het bundelen en verleggen van infrastructuur. Het college gaat een plekkenkaart maken en mensen kunnen daarvoor suggesties doen, al valt vaak tegen hoeveel plekken geschikt blijken. Het college legt nu al de prioriteit bij groenarme wijken. Het college probeert zo veel mogelijk rekening te houden met gebiedsontwikkelingen. De plekkenkaart moet daar ook inzicht in geven. In het groenbeleid maken boomsoorten (fruit- en notenbomen) deel uit van de afwegingen naast klimaatverandering, inheemse soorten en cultuurhistorie. Stadslandbouw is mooi, maar bijvoorbeeld rottend fruit kan overlast geven, dus de locatie is belangrijk. Leeftijdsdiversificatie is het streven. Over het algemeen probeert het college te voorkomen te veel ‘sprietjes’ neer te zetten. De heer **Isik** (PvdA) vraagt of het een idee is om bomen die in naburige gemeenten bij een grootschalige kap zullen worden gekapt, over te nemen. Wethouder **Van Hooijdonk** heeft al gezegd dat oudere bomen niet goed verplaatsbaar zijn maar zal dit meenemen in het kader van het idee voor regionale samenwerking. De heer **Isik** (PvdA) wijst erop dat bij veel bouwprojecten in Zeist gekapt wordt.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat het een optie is in bomenplantsoenen om gekapte oude bomen te laten staan, maar in verband met de veiligheid kan dat niet overal. De intentie van de weigeringsgrond is om het kappen in bomenplantsoenen te reguleren met een beheerplan van rond de vijf jaar, waarbij ecologisch beheer de doelstelling is. Volgens mevrouw **Sasbrink** (PvdD) zijn bosplantsoenen uitgezonderd van de velvergunningsplicht. Wethouder **Van Hooijdonk** antwoordt dat dit er staat in combinatie met het beheerplan en is bedoeld om te voorkomen dat beheerders voor elke jonge scheut een velvergunning moeten aanvragen. Dit betekent niet dat een heel perceel in één keer mag worden gekapt, dat is geen beheer.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat bomen eerder in de plannen worden meegenomen. De snelheid van herplanten moet worden bevorderd door de manier van formuleren. Maar een bouwomgeving is soms pas na langere tijd weer zodanig op orde dat er bomen de grond in kunnen. Er moeten inderdaad extra bomen komen, mee eens. Na toelichting door de heer **Van der Graaf** (CU) geeft de **wethouder** aan dat spoedige herplanting na het vellen van een boom zal worden gestimuleerd, afhankelijk ook van het seizoen. De wethouder zegt toe met Rijkswaterstaat te gaan overleggen, zodat voor de bomen die worden gekapt snelle herplant zal plaatsvinden. Aanscherping van de criteria voor de velvergunning is al aangekondigd. De uiteindelijke vorm moet nog worden gevonden. De meetbaarheid kan SMART, maar niet wiskundig; het blijft een kwalitatieve overweging. De reden voor kap kan worden toegevoegd. In het verleden was dit al zo, al voegde dat in de praktijk niet veel toe. Maar er is geen bezwaar om dit weer op te nemen. In het geval van de woningcorporaties wordt de tekst zo opgesteld dat de verantwoordelijkheid voor kap bij de bewoner wordt gelaten. Huurders en bewoners van koophuizen worden hiermee gelijk behandeld. Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) nuanceert dat het gaat om situaties waarin corporaties een groter stuk grond in één keer van bomen willen ontdoen, bijvoorbeeld bij het bestraten van een binnenplaats, of dat een corporatie de kap in meerdere individuele tuinen voor haar rekening neemt. Momenteel kan dit zonder vergunning.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat dergelijke situaties met woningcorporaties zijn besproken en niet meer zouden moeten voorkomen. Ook stimuleren corporaties huurders niet meer om hun tuin leeg te halen. Is dat wat mevrouw Sasbrink bedoelde? Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) geeft het voorbeeld van Mitros die individuele tuintjes zonder vergunning leeg trok omdat zij eigenaar was van het hele terrein.

De **voorzitter** vraagt of dit per mail toegelicht kan worden met een casus. Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat een casus altijd welkom is, maar dat hier in de prestatieafspraken afspraken over worden gemaakt. Los van hoe het juridisch zit, is met woningcorporaties besproken dat dit niet meer gebeurt.

Wethouder **Van Hooijdonk** vervolgt dan met de communicatie rond de golfbaan. Zij wil en kan die aap niet op haar schouders nemen, die verantwoordelijkheid hoort bij Rijkswaterstaat. Er is wel communicatie geweest met bewoners en belangengroepen. Naar de casus van de Rooseveltlaan zal ze kijken. Linten om bomen die worden geveld zijn reeds praktijk, dat is de bedoeling tenminste. De wethouder is het roerend eens met de opvatting dat bomen een intrinsieke waarde hebben en dat zij er niet alleen zijn om een 'ecosysteemdienst' te leveren. Onderbeplanting is niet altijd mogelijk, maar dit kan worden uitgewerkt in de groenstrategie. Wat betreft de iepenziekte: het is mogelijk vatbare iepen te onderscheiden van niet-vatbare. De eersten worden ingeënt. Ook worden iepen ingeënt op plaatsen waar het risico op verspreiding het grootst is, tussen andere iepen. Er kan iets op de website komen voor particulieren over de iepenziekte, en misschien ook over de essentaksterfte. Bewoners werden reeds gestimuleerd om bomen te planten met negenhonderd uitgedeelde bomen. Deze actie was een groot succes. Het college gaat zich erover beraden of dit moet worden voortgezet. Alternatief groen, zoals verticaal groen en groene gevels, zal dit kwartaal worden beschreven in de strategiebrief (na de RSU voor groen op hoofdlijnen) en daarna uitgewerkt in de strategie en vervolgens in beleidskaders in het kader van de Omgevingswet. De droogte wordt in de gaten gehouden, vooral bij jonge bomen. Het zicht op particuliere bomen staat minder op de voorgrond vanwege de belasting die dat betekent in tijd en geld. Het college wil de nadruk leggen op de openbare ruimte. Mevrouw **De Boer** (GL) vraagt wanneer een antwoord over de casus aan de Rooseveltlaan verwacht kan worden. Het was echter ook bedoeld als voorbeeld waarbij de informatieverstrekking niet (goed) is gedeeld met de bewoners. Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat de gemeente vaste manieren heeft om plannen met (haar eigen) bomen bekend te maken. Ze zal nagaan wat er in deze specifieke casus is misgegaan en koppelt dat dit kwartaal terug via een ‘kattenbelletje’. Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of aan de toezeggingen de communicatie kan worden toegevoegd rondom werkzaamheden waarbij bomen schade kunnen oplopen, naar aanleiding ook van het voorbeeld in De Meern. Zij wil uitgezocht zien wat er misgaat bij dit soort werkzaamheden, wat daarvan geleerd kan worden om een actieplan maken hoe dat beter kan, los van boetes en dergelijke.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat dit onderwerp erg breed wordt. Er is al een goede analyse gecommuniceerd over wat is misgegaan bij De Meern. Zij kan geen audit toezeggen voor de hele stad.

De **voorzitter** constateert dat dit punt voldoende is besproken, dat er andere manieren zijn om dit verzoek dan te doen, en dat er ook geen gemiste vragen zijn. Hij rondt hierbij dit agendapunt af en schorst de vergadering voor vijf minuten.

## 10. Raadsvoorstel Eerste stappen schaalsprong OV en 11. Alternatief verbreding A27 (Punt 10 en 11 gezamenlijk)

De **voorzitter** heropent de vergadering**.** Agendapunt 10 omvat een raadsvoorstel en een agendering. Er zijn twee termijnen. Verzocht wordt de tweede termijn kort te houden. Gezamenlijk behandelen in de raad is voorstelbaar, maar zal niet mogen leiden tot een herhaling van de eerste termijn.

De **voorzitter** leest de toelichting bij de agendapunten voor. In het regeerakkoord van 15 december 2021 wordt de regio de kans geboden te werken aan een alternatieve invulling van de A27 nabij Amelisweerd. D66, Student & Starter, VVD, PvdA, PvdD, ChristenUnie, GroenLinks, Stadsbelang Utrecht, PVV, CDA en SP hebben dit gezamenlijk geagendeerd en vinden dat het college dit in samenwerking met de regio voortvarend moet oppakken.

Mevrouw **Schilderman** (D66) geeft aan dat de verbreding van de A27 verwoestend zou zijn voor de natuur, uitzinnig duur en onnodig, omdat er een goede oplossing mogelijk is binnen de huidige bak. D66 is blij dat het regeerakkoord deze ruimte biedt. Wat D66 betreft gaat het erom hoe de gemeente dat samen met de provincie voortvarend gaat oppakken. Ze vinden de samenwerking hierin tussen college en regio erg belangrijk. De provincie en veel samenwerkingsverbanden dragen bij. Kan het college zich vinden in

een motie van die strekking? D66 geeft aan dat de raad betrokken moet worden. De 'bredere context van verstedelijking en afspraken met de regio' kan vele betekenissen hebben. Het absolute doel moet zijn om de verbreding tegen te houden. De heer **Bosch** (PVV) zegt dat de zin in het regeerakkoord waarin wordt gevraagd om ‘ontsluiting via hoogwaardig OV en auto van nieuwe woongebieden, met name Rijnenburg’ een voorwaarde vormt. Hoe denkt D66 daarover? Mevrouw **Schilderman** (D66) komt daar later nog op terug, maar ziet dat als twee mooie kansen. Ze is benieuwd welke plannen het Rijk heeft en benoemt dat ook de raad eigen plannen heeft. Mevrouw **De Boer** (GL) zegt dat GroenLinks ook graag wil dat het college dit samen met de provincie gaat oppakken. Ze vraagt zich af of het nodig is om een eigen voorstel te doen, met name na het lezen van de brief van het college.

Mevrouw **Schilderman** (D66) had in de brief graag iets meer gelezen over wat de plannen zijn en of er al gesproken is met het Rijk. Kan het college daar al iets over vertellen? Mogelijk is een beetje aanmoediging op zijn plaats. De heer **De Pagter** (VVD) zegt dat de VVD ook graag samenwerking ziet tussen gemeente en regio, waarbij 'regio' behalve de provincie ook de betrokken gemeenten omvat. Mevrouw **Schilderman** is het daarmee eens, zij het dat samenwerking met de provincie het snelst gaat en het belangrijk is dat het tracébesluit zo snel mogelijk wordt ingetrokken. De heer **De Pagter** zegt dat het regeerakkoord duidelijk stelt dat regio en provincie komen met een voorstel en dat samenwerken noodzakelijk is. Mevrouw **Schilderman** (D66) zegt dat het nastrevenswaardig is om zowel met de provincie als met de gemeenten samen te werken, maar dat het vooral belangrijk is dat er eerst duidelijk voor wordt gekozen dat de verbreding definitief niet doorgaat. Het betrekken van nog meer partijen moet intrekken van het tracébesluit niet vertragen. De heer **Isik** (PvdA) wijst erop dat het een feestje is van de hele samenleving, die veertig jaar keihard heeft gevochten om de verbreding tegen te houden. Hij verwacht dat het college nu aangeeft of er gesprekken zijn geweest met de provincie en wat de resultaten zijn. Mevrouw **Schilderman** zegt dat zij de blijdschap probeerde te omschrijven die zij en anderen ervaren, die zich hier al jaren voor hebben ingezet. Ook de heer **Schipper** (SP) wil snel duidelijkheid. Hij denkt niet dat de samenwerking met de provincie snel zal gaan. Bij de samenwerking met de regio past het ruimtelijk perspectief, waar zij al vier jaar mee bezig zijn. Hij vraagt of mevrouw **Schilderman** deze mening deelt en wat er in de motie komt te staan.

Mevrouw **Schilderman** (D66) denkt dat samenwerking met verschillende partijen in de regio bij zou kunnen dragen, maar het eerste doel is het van tafel krijgen van het tracébesluit. Daarna moet onderzoek worden gedaan waarbij de bewoners en partners uit de regio worden betrokken. De heer **Van der Graaf** (CU) vraagt zich af wat een extra motie toevoegt, aangezien het college al in gesprek is met verschillende partijen. Mevrouw **Schilderman** (D66) had wat meer voortgang verwacht, gezien de tijd tussen het regeerakkoord en de brief van het college. Maar ze moeten het er wel over eens zijn dat een motie zin heeft. Mevrouw **De Boer** (GL) vraagt hoe mevrouw **Schilderman** het college kan verwijten niet voortvarend genoeg te zijn. Mevrouw **Schilderman** had het regeerakkoord al eerder gelezen. Mevrouw **De Boer** (GL) meent dat, als er nog geen minister is benoemd, men ook nog met niemand kan praten. Volgens mevrouw **Schilderman** (D66) had men ook met andere partijen en ambtenaren kunnen praten. Ze vraagt of het college bereid is de werkgroep Ring Utrecht erbij te betrekken. Het regeerakkoord brengt de verbreding ook in verband met de bredere afweging op het gebied van mobiliteit en de stedelijke ontwikkeling. D66 ziet kansen door geld dat overblijft door de realisatie binnen de huidige bak nuttiger te besteden. Eén mogelijkheid zou de NRU kunnen zijn. Kan een volledige ring helpen in relatie tot de A27? De relatie met de hele schaalsprong en Rijnenburg zijn belangrijk. Is de infrastructuur onderdeel van de ontwerpstudie? Het gesprek moet worden aangegaan op alle punten die in het regeerakkoord staan. Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt dat het standpunt van D66 over Rijnenburg niet helemaal helder. Kan zij dat herhalen? Mevrouw **Schilderman** zegt dat de tekst uit het regeerakkoord breed is. Voor D66 is het belangrijk dat de verbreding niet doorgaat. Daarom wil zij weten wat er wordt onderzocht op Rijnenburg en hoe het college dat gesprek aangaat. Mevrouw **Zwinkels** vraagt of ze mag concluderen dat D66 van mening is dat het gesprek moet worden aangegaan over de verbreding en over de bebouwing in Rijnenburg. Mevrouw **Schilderman** bevestigt dat. De heer **Bosch** (PVV) zegt dat de formulering in het regeerakkoord helemaal niet breed is. Het gaat over de ontsluiting van Rijnenburg door middel van hoogwaardig OV en auto. Pas als dat gerealiseerd is, kan de verbreding van de baan. Daar moet een goed plan voor komen. Mevrouw **Schilderman** erkent dat alleen praten over de oplossing van 80 km/u rijden binnen de bak onvoldoende zal zijn. De ontsluiting van de stad moet breder worden bekeken, namelijk van de verstedelijkingsgebieden, en niet van Rijnenburg alleen. De heer **Bosch** zegt dat er ook met die formulering iets voor Rijnenburg moet gebeuren, anders gaat de verbreding gewoon door. De heer **Isik** (PvdA) vraagt wat volgens D66 de inbreng van het college moet zijn bij de besprekingen. Mevrouw **Schilderman** zegt dat het gesprek over Rijnenburg wat D66 betreft open wordt aangegaan, maar dat het belangrijk is een beeld te hebben van de mogelijke ontsluitingsmogelijkheden van het gebied. Het wachten is op de ontwerpstudie, die lijkt

binnenkort te komen. Dan kan er worden geconcretiseerd en kunnen besluiten worden genomen. De heer **Isik** vraagt of D66 eigen ideeën heeft. Mevrouw **Schilderman** wijst op de spreektekst die ze heeft voorbereid, waar alles in staat. De heer **Isik** verontschuldigt zich en vraagt concreet naar ideeën met betrekking tot Rijnenburg in relatie tot de kabinetsplannen. Mevrouw **Schilderman** zegt dat het gesprek over Rijnenburg in brede zin moet worden aangegaan, gebaseerd op de ontwerpstudie en teruggelegd bij de raad. D66 heeft een heleboel ideeën over de schaalsprong in relatie tot Rijnenburg. Mevrouw **Schilderman** zal deze uitleggen in haar betoog. De heer **De Pagter** (VVD) vraagt of D66 wel of niet wil dat er in het alternatief iets over de ontsluiting van Rijnenburg komt te staan. Mevrouw **Schilderman** (D66) legt uit dat het voor de fysieke capaciteit van de A27 niet veel uitmaakt of er nu wel of niet wordt gebouwd in Rijnenburg. Wat D66 betreft wordt het tracébesluit ingetrokken en komt er een nieuw besluit, waarin niets staat over Rijnenburg. Wel worden er afspraken gemaakt met het Rijk over verstedelijking en daarin zit wat D66 betreft geld voor OV, ook voor OV naar Rijnenburg. De heer **Bosch** (PVV) zegt dat het één aan het ander is gekoppeld.

De **voorzitter** geeft aan richting de heer **Bosch** dat slechts drie interrupties zijn toegestaan.

De heer **Schipper** (SP) vraagt naar de besteding van de middelen die overblijven als de verbreding niet doorgaat. In de brief van de 27e wordt ook gesproken van een overkapping, geluidmaatregelen en een OV-ontsluiting van Rijnenburg. Een goede NRU is belangrijk, maar je kunt dit geld nu nog niet bestemmen, denkend aan het voorstel Maarschalkerweerd. Hij vraagt of mevrouw Schilderman deze mening deelt. Mevrouw **Schilderman** (D66) bevestigt dat hier ook aandacht voor moet zijn. Voor de ontsluiting van Rijnenburg zou volgens haar gekeken moeten worden naar de 7,5 miljard die is bestemd voor de veertien versnellingsgebieden, waar Groot Merwede onderdeel van is. Als je kijkt naar het autonetwerk van de A27, lijkt de NRU logischer dan Rijnenburg.

Mevrouw **Schilderman** (D66) gaat verder en vraagt welke mogelijkheden het college ziet voor het plaatsen van aanvullende geluidsschermen, en vanuit welk budget. De woningbouw krijgt dan ook weer een impuls. Het project rond de Mytylbrug zou moeten worden doorgezet, vooral de veiligheid van de kruising met de Weg tot de Wetenschap. Veel grond is al aangekocht en bestemd. D66 vraagt of daar nog kansen liggen voor wonen, groen of recreatie. Wil de wethouder de mogelijkheden tot vergroenen verder uitwerken als de huidige bak blijft staan? Het college blijkt bereid om het 80 km/u rijden in de bak verder uit te werken. D66 steunt dat en vraagt het streven naar trajectcontrole op te nemen. D66 is voor groei door woningen toe te voegen en in te zetten op duurzame mobiliteit en is blij met de ontwikkeling die de gemeente daarin heeft doorgemaakt. D66 wil een meerknopig netwerk om de druk op Utrecht Centraal te voorkomen. Welk plan heeft het college hierin? Wat betreft de Ontwerpstudie Rijnenburg zullen sommige lijnen wellicht doorgetrokken moeten worden. Daarin worden nog geen duidelijke keuzes gemaakt. De raad ziet Westraven als knooppunt. Wordt ingezet op een P&R of op ontwikkeling van dat gebied? Dit moet duidelijk worden. Wat D66 betreft komt bij een knooppunt voor OV ook ruimte voor winkels en vertier. Het doortrekken van de Papendorplijn naar Rijnenburg wordt genoemd in de stukken, zonder concretisering. Als dit niet in de ontwerpstudie zit, hoe kun je deze zaken dan combineren en afwegen hoe je wil verstedelijken in Rijnenburg? Mevrouw **De Boer** (GL) zegt dat bij de bijeenkomst van U-net werd gezegd dat de schaalsprong een volgorde van verstedelijking bevat als men wil dat het nieuwe OV ook goed gaat functioneren. Ze vraagt of mevrouw Schilderman het eens is met de volgorde die is afgesproken in de RSU. Mevrouw **Schilderman** (D66) vindt dit nog steeds een heel logische volgorde. De vraag is wel hoe zwaar dat OV wordt aangezet. Bezinning vooraf heeft de voorkeur. D66 vindt het belangrijk de focus te leggen op de Lightrail/metro/tram als basis voor toekomstige verstedelijking, maar de volgorde blijft. De heer **Isik** (PvdA) vraagt of D66 bereid zou zijn de volgorde indien nodig los te laten. Mevrouw **Schilderman** zegt dat de plannen voor Papendorp en Merwede verder gevorderd zijn en dat daar het snelste nieuwe woningen zullen staan. De heer **Isik** (PvdA) begrijpt hieruit dat D66 bereid is de volgorde los te laten. Mevrouw **Schilderman** (D66) merkt op dat dat geenszins is wat zij heeft gezegd.

De heer **De Pagter** (VVD) zegt dat er bij het Merwedekanaal al veel OV is, bij Rijnenburg is er nog niets. Bij een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) zou Rijnenburg daar positief uitkomen, voor het Merwedekanaal is dat nog de vraag. Hoe ziet mevrouw Schilderman dat? Mevrouw **Schilderman** (D66) repliceert dat er nog nauwelijks OV in de Merwedekanaalzone is. Ze vindt het belangrijk om naar de MKBA te kijken. Ze mist dat in de stukken. Ze vindt het echter niet redelijk dat uit de MKBA zou volgen dat iets in de polder meer waard is dan in een leeg industrieterrein tussen twee stukken stad in, ook als er nog geen verbindingen zijn. Dat zou zij dan nader willen bekijken. Volgens de heer **De Pagter** is een MKBA voorgeschreven. Geld wordt vanuit het Rijk toegekend op basis van een MKBA. Bij het groeifonds is vorig jaar al genoemd dat een binnenstedelijke woning gerealiseerd kan worden met een beperktere investering

in het OV. Een Europalijn zal de Merwedekanaalzone niet beter ontsluiten dan nu. Mevrouw **Schilderman** zegt dat je weliswaar een MKBA moet meenemen, maar niet leidend moet laten zijn in keuzes en inzet. Zij meent dat de heer De Pagter het gesprek met het groeifonds verkeerd weergeeft. Zij ziet woningbouw als maatschappelijke baten en zo wordt het door landelijke politici ook gezien. Als de metingssystematiek dat op dit moment niet toestaat, wil ze daar iets aan doen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vervolgt haar betoog. Zij stelt een vraag over het tracé van de Merwedelijn vanaf de halte Westraven via de Merwedekanaalzone tot Utrecht CS. Ook vraagt zij of van het aantal toe te voegen woningen een belangrijke afweging gemaakt kan worden bij keuzes en hoe het college daar tegenover zou staan. D66 ziet daarna zoveel mogelijk uitwerking met betrekking tot Lightrail/metro/tram. Op basis van de reizigersaantallen is de prioritering van de binnenstadsas begrijpelijk, maar het legt minder de focus op te bouwen woningen en het regeerakkoord. Ze vraagt waarom het college dit zo belangrijk maakt. Hoe haalbaar is het dat er met het Rijk uitgekomen wordt? Niemand heeft er iets aan als het OV er nooit komt. Het fietsnetwerk hoort niet direct bij het onderwerp OV, maar de aankoppeling met de fiets is belangrijk. Er wordt bij de beslispunten gesproken over goede overstapmogelijkheden vanuit de Merwedelijn maar de fiets wordt nu niet betrokken. Kan het college dit toevoegen? In het kader van governance vraagt mevrouw Schilderman wanneer het Rijk ergens mee komt en wanneer de gemeente aan zet is. Ook vraagt zij wat een logisch moment is dat dit onder de risicoregeling grote projecten zou gaan vallen. D66 vindt niet dat dit per se moet maar pleit voor meer grip, bijvoorbeeld door middel van een halfjaarlijkse rapportage.

De heer **Bosch** (PVV) zegt dat de ambities van het college op het gebied van een schaalsprong in het OV groot zijn, maar dat de kosten voor de tram- en metrolijnen hoog zijn en nog veel hoger kunnen oplopen. Pas in 2023 is duidelijk of de financiering rond komt. Bovendien worden de lijnen pas tussen 2030 en 2040 gerealiseerd. Hiermee is de ontsluiting door het OV van Rijnenburg niet geborgd. De PVV denkt dat de A27 hierdoor onvermijdelijk verbreed gaat worden. De heer Bosch vraagt zich af wat de Papenburglijn rechtvaardigt als deze niet wordt doorgetrokken naar Rijnenburg. Hij vraagt het college om een onderbouwing, ook voor de Waterlinielijn. Jaarlijks sneuvelen OV-lijnen en gaan frequenties naar beneden. Er komen langere loopafstanden en meer overstappen. De heer Bosch vreest dat de nieuwe plannen dat zullen verergeren. De exploitatiekosten van metro en tram zijn 30% duurder. De heer Bosch vraagt of bij deze projecten gedacht moet worden aan een gedeelde projectorganisatie met de provincie, zoals bij de Uithoflijn. Voor dit raadsplan is geen participatieronde geweest, dat zou gelopen zijn via het Mobiliteitsplan 2040. Daar stonden veel van deze plannen nog niet in zoals ze nu zijn opgeschreven. Pas als de plannen concreter worden, wil het college weer participatietrajecten opzetten. Dan is deze basis allang vastgesteld, waardoor de weg naar het eindresultaat een steeds nauwere trechter wordt. De heer Bosch vraagt waarom het college hiervoor kiest.

De heer **De Pagter** (VVD) zegt dat de Utrechtse VVD erg blij is dat Rijnenburg in het regeerakkoord staat. In het regeerakkoord staat duidelijk dat het bouwen bij Rijnenburg deel moet uitmaken van het voorstel dat moet worden uitgewerkt met de regio. De heer De Pagter vraagt of het college dit kan toezeggen en als het antwoord 'nee' is, waarom niet en hoe het college dat dan rijmt met de tekst in het regeerakkoord. Mevrouw **De Boer** (GL) zegt dat er staat dat het gaat om bredere locaties voor verstedelijking en dat de raad van Utrecht nog altijd bepaalt of hij woningen bouwt en wanneer. De heer **De Pagter** is ervoor om dit lokaal te doen, maar verwacht dan een aanwijzing vanuit de landelijke overheid. De VVD vindt het goed dat de regio nu zelf de kans krijgt om een alternatief te ontwerpen voor de bak bij Amelisweerd. De VVD is niet getrouwd met die verbreding, de bereikbaarheidsopgave staat voorop.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt wanneer de scheiding heeft plaatsgevonden tussen de VVD en de verbreding. De heer **De Pagter** (VVD) zegt dat de VVD altijd open heeft gestaan voor alternatieven, maar hier steeds kritisch op is geweest. Het is mooi dat er nu nogmaals naar gekeken wordt en de VVD hoopt dat het kan. Mevrouw **Schilderman** merkt op dat deze uitspraak heel anders is dan de uitspraken die de VVD eerder heeft gedaan. De stikstofproblematiek en de plek van de snelweg in de file-top-100 waren geen probleem, die verbreding moest en zou er komen. Ze vraagt waar die passie toen vandaan kwam. De heer **De Pagter** zegt dat dat niet ging over de bak bij Amelisweerd, maar over de knooppunten bij de kop van de A28 en de A12. De heer **Isik** (PvdA) sluit zich aan bij D66 met de opmerking dat de VVD altijd tegenstander is geweest maar is blij dat de VVD nu ook meedoet. Mevrouw **De Boer** (GL) is blij verrast dat de VVD nu ook vindt dat blijven binnen de bak wenselijk is. Ze heeft gehoord dat de VVD het geld voor de verbreding al voor andere maatregelen wil uitgeven, dus blijkbaar is de VVD er al van overtuigd dat de oplossing binnen de bak mogelijk is. Ze vraagt hoe de heer De Pagter hier tegenaan kijkt. De heer **De Pagter** vraagt zich af welke bijdragen dat waren. De heer **Bosch** (PVV) vraagt of de VVD er genoegen

mee neemt dat er straks maar 80 of zelfs 60 km/u gereden kan worden. De heer **De Pagter** zegt dat hij straks wil aangeven dat er voor dat scenario nog dingen moeten worden uitgezocht. De heer **Isik** vraagt of de VVD bereid is om te lobbyen om het huidige tracébesluit nietig te verklaren. De heer **De Pagter** antwoordt dat dat niet zo is, omdat de gemeenteraad daar niet over gaat. Er mag een alternatief worden uitgewerkt.

De heer **De Pagter** (VVD) gaat verder met zijn betoog. Hij vraagt het college wat het tijdpad is dat het voor zich ziet, aangezien snelheid is geboden. De VVD is kritisch op de overkapping van de bestaande bak en vergroening. Je moet nieuwe damwanden slaan voor een stevige fundering. Er zouden dan ook veel bomen rondom de bak moeten worden gekapt. Hij vraagt het college wat het concreet betekent dat er mogelijk wordt gekeken naar 80 km/u. Betekent dit dat er eerst gekeken wordt naar 100 en dan 80 km/u? Hij vraagt of het college het verkeersmodel in kaart brengt. Hij vraagt hoe het college denkt over de samenwerking met de provincie. Verder lijkt het de VVD een goed idee om ook de Noordelijke Randweg mee te nemen. Mogelijk kan daar een provinciale of rijksweg van worden gemaakt, zodat het verkeer in de bak afneemt. In het kader van de ontsluiting van Rijnenburg stelt de VVD voor om de parallelstructuur van de A12 door te trekken tot Harmelen. Hij vraagt het college deze mogelijkheden mee te nemen in het onderzoek.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt hoe de heer **De Pagter** (VVD) dit voor zich ziet, ook in relatie tot de verdiepte kruisingen, met name voor Overvecht. De heer **De Pagter** zegt dat drie onderdoorgangen de ideale situatie zou zijn. Als je door de NRU op te waarderen de druk op de A27 kunt verminderen, is dat misschien ook een belangrijke afweging. Met een MKBA kan worden gekeken of dat met een viaduct of onderdoorgangen moet gebeuren. De heer **Bosch** vraagt of voor de VVD de ondertunneling een voorwaarde is, omdat Overvecht anders te lijden heeft. De heer **De Pagter** geeft aan dat dat het ideale geval zou zijn, maar het is geen eis. Mevrouw **De Boer** (GL) zegt dat GroenLinks tegen het doortrekken van de parallelweg bij de A12 is, omdat hierdoor nog steeds groen wordt opgeofferd. De heer **De Pagter** geeft aan dat hij met de parallelstructuur bedoelt de parallelrijbaan waar de afritten van de A12 op zitten, die moeten worden doorgetrokken naar de op- en afrit naar Harmelen. Het is dus niet de bedoeling om bijvoorbeeld de Letschertweg door te trekken. De heer **Van der Graaf** (CU) zegt dat je dan toch een stukje groen opoffert.

De heer **De Pagter** (VVD) vervolgt zijn betoog. De VVD is tegen een metro in Utrecht en zet liever in op een goedkopere oplossing. Zij voelen zich hierin gesteund door de uitslag van de Commissie Groeifonds van het afgelopen jaar. Bij de afwijzing van de aanvraag voor de Lightrail en de Merwedelijn verklaarde de commissie dat woningen ook binnenstedelijk kunnen worden gebouwd met veel beperktere investeringen in het OV. Er zijn vervolgens geen soberder, maar duurdere plannen gemaakt voor een metro. De VVD vraagt hoe dat kan en vraagt het college welke lessen het heeft meegenomen naar deze volgende stap.

Mevrouw **De Boer** (GL) merkt op dat het Groeifonds duidelijk heeft aangegeven dat het helemaal niet bedoeld is voor grote infrastructurele projecten. De heer **De Pagter** (VVD) geeft aan dat er bij de aanvraag een MKBA is gemaakt. Hieruit kwam dat de maatschappelijke baten konden worden bereikt met veel minder investeringen in het OV. Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt hoe de heer **De Pagter** aankijkt tegen het bouwen van grote aantallen woningen, ook binnenstedelijk. Is dat belangrijk voor de VVD en is hij dan ook bereid tot meer of zwaarder OV, of zijn minder woningen voor de VVD ook een optie? De heer **De Pagter** geeft aan dat wat de VVD betreft de woningbouw binnenstedelijk niet zo extreem hoeft als in de voorstellen van GroenLinks en D66 wordt voorgesteld. Er kan gebouwd worden in Rijnenburg, zodat de stad kan worden ontzien.

De **voorzitter** vraagt om bondigheid.

Mevrouw **Schilderman** (D66) zegt dat de VVD wel binnenstedelijk wil bouwen, maar niet zoveel, dus slechts drie mensen krijgen een bus, maar in Rijnenburg wordt gebouwd en geïnvesteerd in OV. De heer **De Pagter** (VVD) geeft aan dat er heel goede busverbindingen mogelijk zijn, zoals lijn 28. Een trambaan is niet de enige oplossing. Mevrouw **Schilderman** vraagt of dat ook de ontsluiting is die de heer De Pagter voor Rijnenburg voor zich ziet. De heer **De Pagter** wijst op het initiatiefvoorstel van de VVD in 2020, waar zij kiezen voor de bus in het begin en voor een tram als de wijk groeit.

De heer **De Pagter** (VVD) vervolgt zijn betoog. Het valt de VVD op dat het Groeifonds niet in het raadsvoorstel wordt genoemd bij het overzicht van informatievoorziening aan de Raad. De VVD verwacht dat een metro nooit door een MKBA zal komen. Een metro kost 1,5 miljard en de tijdwinst is zo'n vier minuten. Dat lijkt de VVD niet haalbaar. De heer **Koppelaar** (Student&Starter) vraagt of de VVD niet vindt

dat er veel meer baten zitten aan een metro dan alleen vier minuten tijdwinst, bijvoorbeeld dat er ruimte vrijkomt op straatniveau. De heer **De Pagter** (VVD) geeft aan dat de uitgave niet nodig is als de ontsluiting van die gebieden kan worden bereikt met de tram. De heer **Bosch** (PVV) vraagt of de VVD het met hem eens is dat een metro zorgt voor verschraling van het OV. De heer **De Pagter** vindt dit lastig te beoordelen. Over het algemeen is de afstand naar de halte is wel groter. Mevrouw **De Boer** (GL) zegt dat de verbreding van de A27 ook slechts een paar minuten tijdwinst opleverde. Een metro levert daarbovenop voordelen op voor de openbare ruimte.

De heer **De Pagter** (VVD) vervolgt zijn betoog. De VVD zet voor Rijnenburg in op een busverbinding en daarna een tram. Het college doet dit tot nu toe ook, zoals bij de herinrichting van de Europalaan. Hij vraagt of het college de tijdwinst hiervan reeds paraat heeft, zodat vergeleken kan worden. In het ontwikkelingsperspectief van de vervoersregio Amsterdam wordt gekeken naar hoogwaardige bussen, een BRT-systeem en 'trussen', een combinatie van tram en bus. Daarvoor zijn veel minder investeringen nodig en er kan gebruik worden gemaakt van bestaande infrastructuur. Hij vraagt of het college bereid is om een dergelijk concept te onderzoeken. De VVD is blij dat er serieus aandacht is besteed aan het doortrekken van de Papendorplijn naar Rijnenburg. Hier is nog niet voor gekozen, maar de VVD zal een amendement indienen om dat te doen.

De heer **Koppelaar** (Student&Starter) zegt dat het nieuwe regeerakkoord kansen biedt om de verbreding alsnog te stoppen. Daarvoor zullen Utrecht en de regio met concrete plannen moeten komen voor investeringen in het OV-netwerk en de ontsluiting van nieuw te bouwen wijken. Er wordt één locatie specifiek genoemd: Rijnenburg. De ambitie met betrekking tot de schaalsprong OV stemt Student & Starter enthousiast. Student & Starter ondersteunt het gedeeltelijk ondergronds gaan van de Merwedelijn, omdat dit de openbare ruimte spaart in een dichtbebouwde wijk als Merwedekanaalzone. Dit geeft ruimte voor groen en fietsers. Op een vraag van de heer **Isik** (PvdA) geeft de heer **Koppelaar** aan geen definitieve uitspraak te kunnen doen of de ruimtewinst van de metro en de passagiersaantallen kostendekkend zullen zijn, er moet nog onderzoek naar gedaan worden. Hij denkt dat dit voorstel een mooie aanvulling kan zijn op 'de stad in 10-minuten'.

De heer **Koppelaar** (Student&Starter) vervolgt zijn betoog. Student & Starter wil inzetten op een ondergrondse binnenstadsas die aansluit op de Merwedelijn. Daarmee wordt de Uithoflijn ontlast en kunnen er tot de helft minder bussen gaan rijden door het centrum. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) geeft de heer **Koppelaar** aan dat een metro een goede vervanging kan zijn voor mensen op doorreis door het centrum. Het is belangrijk dat er ook een fijnmazig netwerk blijft.

De heer **Koppelaar** (Student&Starter) vervolgt zijn betoog. Student & Starter heeft op het realiseren van de Waterlinie op dit moment weinig aan te merken, maar denkt dat de plannen als geheel niet voldoende zijn om op één lijn te komen met het Rijk, omdat er in de plannen nog te weinig rekening wordt gehouden met Rijnenburg. Student & Starter is voor het bouwen van veel woningen in Rijnenburg, omdat de woningnood erg groot is. De Papendorplijn kan in potentie worden doorgetrokken naar Rijnenburg, maar geeft een stadstram wel voldoende capaciteit? Hij vraagt hoe het college dit ziet. Hij sluit zich aan bij de vraag van de heer **De Pagter** (VVD) waarom er nog zo weinig concreetheid is over het doortrekken van de Papenburglijn.
De heer **Van der Graaf** (CU) vraagt in hoeverre het doortrekken van de Papenburglijn randvoorwaardelijk is om in Rijnenburg te gaan bouwen. De heer **Koppelaar** (Student&Starter) zegt dat het vanuit stedenbouwkundig perspectief inderdaad randvoorwaardelijk is om voor goed OV te zorgen. Hij geeft aan dat de raad gevangen zit in een kip-en-eidiscussie. Om te bouwen is goed OV nodig en goed OV komt er alleen als er wordt gebouwd. Student & Starter vindt dat beide gewoon moeten worden uitgevoerd.

De heer **Koppelaar** (Student&Starter) vervolgt zijn betoog. Student & Starter denkt dat de fiets een prominentere rol kan spelen in de plannen die naar het Rijk zullen gaan. In de regio wordt al werk gemaakt van fietssnelwegen en die zijn wat Student & Starter betreft ook bij uitstek geschikt om nieuwe wijken te ontsluiten. Daarvoor is het van belang dat er zo min mogelijk fysieke barrières zijn en dat er fietsenstallingen zijn bij elke tram- en bushalte en ruimte voor deelfietsen. De fiets is bij uitstek geschikt voor de 'last mile' van verkeersbewegingen. Student & Starter stelt voor om de fiets als serieuze pijler mee te nemen in het voorstel richting het Rijk en vraagt of het college bereid is hier rekening mee te houden. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) geeft de heer **Koppelaar** aan dat de verhouding tussen het aantal leenfietsen en gewone fietsen bij haltes inderdaad in balans moet zijn.

De heer **Koppelaar** (Student&Starter) vervolgt zijn betoog. Student & Starter kiest voor aanpassingen binnen de bak om Amelisweerd te behouden, vol inzetten op een schaalsprong van het OV en serieus kijken naar een voorstel om Rijnenburg goed en duurzaam te ontsluiten.

Mevrouw **Snippe** (PvdD) is benieuwd hoe letterlijk de heer Koppelaar de 'last mile' neemt en vraagt of Student & Starter het met de Partij voor de Dieren eens is dat niet alleen de 'last mile', maar ook afstanden van 10-15 kilometer met de fiets of e-bike kunnen worden afgelegd en of daar snelfietsverbindingen moeten worden aangelegd. De heer **Koppelaar** (Student&Starter) is het daar van harte mee eens.

De **voorzitter** schorst de vergadering voor vijf minuten.

De **voorzitter** heropent de vergadering en geeft mevrouw **Schilderman** (D66) het woord voor een ordevoorstel voor de avond.

Mevrouw **Schilderman** (D66) stelt voor om in ieder geval het raadsvoorstel af te maken en de beantwoording van het college in een andere vergadering te doen. De **voorzitter** benadrukt het voorstel om de beantwoording niet schriftelijk te doen, maar verbaal. De beantwoording zal plaatsvinden in de middagvergadering op 24 februari 2022, met dit onderwerp als eerste agendapunt.

De heer **Van der Graaf** (CU) zegt dat, om de groei van woningen en arbeidsplaatsen op te vangen, ook hoogwaardig OV nodig is. De ChristenUnie is voor snelheid met betrekking tot de schaalsprong OV. Met betrekking tot de binnenstadsas ziet de ChristenUnie de toegevoegde waarde van onderzoek naar een ondergrondse optie, maar is erg kritisch over de haalbaarheid. De ChristenUnie zou het voorbeeld van Den Haag onder de aandacht willen brengen, waar een deel van de trams onder de grond rijdt. Hij vraagt hoe de wethouder de optie ziet van slechts deels ondertunnelen van de binnenstad. Hij vraagt de wethouder welke stappen er nu al worden gezet om de druk op de binnenstadsas te verminderen, bijvoorbeeld door het omleiden van een deel van de bussen. Welke afstemming is er al geweest met de omliggende regiogemeenten en hoe hebben zij hierop gereageerd? Er is een vijftal varianten onderzocht, maar het lijkt of deze allemaal afvallen en met één variant wordt doorgegaan. De heer Van der Graaf vraagt de wethouder of dit een correcte lezing is en waarom hiervoor is gekozen. Wat de ChristenUnie betreft kan het nieuwe netwerk de fijnmazigheid niet vervangen maar moet het aanvullend zijn, anders zou de vervoersarmoede op veel plekken toenemen. Hij vraagt of de wethouder bereid is dit als voorwaarde mee te nemen. In het regeerakkoord staat dat het regiovoorstel op gelijkwaardige wijze de bereikbaarheidsproblematiek moet oplossen. Hij vraagt het college of bekend is hoe deze gelijkwaardigheid wordt getoetst en of de wethouder bereid is om deze informatie, indien beschikbaar, met de raad te delen. Wat de ChristenUnie betreft wordt er integraal naar het probleem gekeken, niet alleen vanuit bereikbaarheid, maar ook vanuit klimaat en vanuit de woningbouwopgave. De heer Van der Graaf vraagt of het college bereid is om veranderende reisbewegingen door corona mee te nemen in de berekeningen, zodat er met realistische getallen wordt gerekend. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) zegt de heer **Van der Graaf** (CU) dat het niet mogelijk is om voorspellingen te doen over de cijfers na corona maar dat er wel naar mogelijke verwachtingen moet worden gekeken.

Mevrouw **De Boer** (GL) is blij dat de regering eindelijk met de regio mee wil kijken naar een alternatief voor de verbreding binnen de bak, dat de bereikbaarheidsopgave op gelijkwaardige wijze oplost. Lukt dat niet, gaat men door op de huidige weg. Allereerst een compliment aan de partijen die ervoor hebben gezorgd dat er nu wordt onderzocht en nagedacht. Vooral een compliment aan de bewoners van de Kerngroep Ring Utrecht, het Bewonersoverleg Lunetten en al die andere mensen en organisaties die hiervoor hebben gezorgd. GroenLinks is er allerminst gerust op dat de verbreding wordt geannuleerd, want wie bepaalt wat gelijkwaardig is. De haalbaarheid van een alternatief binnen de bak is allang duidelijk, want zowel de gemeente als de Kerngroep Ring Utrecht liet dit al onderzoeken, maar zolang niet duidelijk is wat die criteria zijn en wie de uiteindelijke afweging maakt, roept zij bewoners en organisaties in de stad op in elk geval door te gaan met hun verzet en alle lopende juridische procedures. Op dit moment ligt er nog steeds een zeer onverstandig en zeer omstreden tracébesluit dat ook wat GroenLinks betreft zo snel mogelijk van tafel moet. GroenLinks is blij dat het college de handschoen meteen oppakt en samen met de regio voortvarend aan de slag gaat om meerdere alternatieven verder uit te werken. GroenLinks wil met nadruk meerdere scenario’s. GroenLinks kijkt vooral uit naar een variant met een overdekte bak, want dit geeft ruimte voor groen en vermindert de geluidsoverlast. De heer **De Pagter** (VVD) vraagt hoe GroenLinks de overkapping voor zich ziet zonder bomen te kappen. Mevrouw **De Boer** antwoordt dat dit onderzocht moet worden.

Mevrouw **De Boer** (GL) vervolgt haar betoog. De bewoners van Lunetten en Voordorp verdienen nu al betere geluidsschermen. GroenLinks vreest dat dit door onderzoek naar alternatieven op de achtergrond raakt en vraagt of het college mogelijkheden ziet om hier nu al afspraken over te maken met het Rijk. De heer **Bosch** (PVV) vraagt of GroenLinks een mening heeft over het ontsluiten van en bouwen in Rijnenburg. Mevrouw **De Boer** zegt dat dit GroenLinks nog altijd een heel onverstandig plan lijkt en leest in het regeerakkoord dat het in brede zin gaat om het ontsluiten van ontwikkellocaties. De heer **De Pagter** (VVD) zegt dat in ieder geval een van de landelijke coalitiepartijen de verbinding tussen Rijnenburg en de verbreding in het akkoord leest. Hij vraagt of GroenLinks bereid is om dat alternatief dan uit te werken om de verbreding te voorkomen. Mevrouw **De Boer** zegt dat, als de ontsluiting van Rijnenburg randvoorwaardelijk was, de landelijke partijen dat wel zo hadden opgeschreven.

Mevrouw **De Boer** (GL) gaat verder met haar betoog. Het plan voor de uitwerking van de schaalsprong OV is wat GroenLinks betreft een logische uitwerking van al eerder aangenomen plannen voor het wiel met spaken, het mobiliteitsplan en de RSU. GroenLinks steunt het voorstel om eerst in te zetten op investeringen in de realisatie van de Merwedelijn en de Papendorplijn en direct daarop een stukje van het wiel, in de vorm van de Waterlinielijn. Dit past bij de volgorde van gebiedsontwikkeling die is vastgesteld. GroenLinks vindt het idee om de Lightrail onder de grond te realiseren een goede oplossing, maar dit vraagt veel geld uit vooral Den Haag. Mocht het Rijk dit geld niet willen leveren, is dan een alternatief boven de grond volgens de wethouder haalbaar? Volgens GroenLinks zorgt de keuze voor het eerst aanleggen van de HLV-baan langs de Europalaan-Noord en later voor de Lightrail voor dubbele kosten. Dit lijkt inefficiënt. Ze vraagt waarom het college hier dan toch voor kiest. Het deel van de financiering van hoogwaardig OV dat voor rekening komt van de gemeente Utrecht moet worden gerealiseerd uit de opbrengsten van de bouw van woningen. GroenLinks vraagt zich af of dit niet betekent dat goed OV achter gebiedsontwikkelingen aan loopt. Voor een autoluwe binnenstedelijke ontwikkeling zoals GroenLinks die voor zich ziet, is feitelijk een randvoorwaarde dat je eerst OV ontwikkelt. Mevrouw De Boer vraagt hierop een reactie van het college. GroenLinks sluit zich aan bij wat Student & Starter en de ChristenUnie hebben gezegd over de fiets en hoe de stad bij dit plan wordt betrokken, maar ook de regio. GroenLinks vindt dit plan geschikt voor de regeling risicovolle projecten. De heer **Isik** (PvdA) vraagt naar de mening van GroenLinks over de inbreng van de laatste informatiebijeenkomst dat een metro geen verstandige keuze is gezien het aantal inwoners van de stad. Mevrouw **De Boer** heeft op de informatiebijeenkomst een andere formulering gehoord, namelijk dat het goed is om eerst een buslijn te realiseren en als deze uit zijn jasje groeit, eventueel een metro. Zij denkt echter dat dit is gebaseerd op een geleidelijke ontwikkeling van de stad en nu worden in één keer heel veel woningen toegevoegd in Utrecht. Ze hoort hierop graag een reactie van de wethouder. De heer **Isik** (PvdA) vraagt of de kosten voor de metro niet beter kunnen worden gebruikt voor het wiel, de spaken en de ontsluiting van Rijnenburg. Mevrouw **De Boer** antwoordt dat wat GroenLinks betreft de capaciteit en frequentie van het OV prioriteit heeft, dat het OV daadwerkelijk gebruikt wordt en dat het zo goed mogelijk ingepast wordt in de gewenste situatie in de stad. De metro is daarvoor de ideale manier. De hoge kosten moeten hiertegen worden afgewogen. GroenLinks wil dit graag uitgewerkt zien. Als dat niet lukt, wil GroenLinks een ander uitgewerkt alternatief overwegen.

Mevrouw **Snippe** (PvdD) geeft aan dat ze graag vandaag de wethouder wil verzoeken om een korte reactie op haar ambtelijke navraag met betrekking tot een eventuele bomenkap bij de A27, want dit kan geen vier weken wachten. De **voorzitter** geeft aan dat Mevrouw **Snippe** dit in haar bijdrage mag vragen.

De heer **Schipper** (SP) geeft aan dat de SP allereerst niet blij is dat zo'n ingrijpend voorstel er snel voor de verkiezingen nog even doorgejast wordt. Dat valt dit keer niet alleen het college aan te rekenen maar ook de raad zelf. Hij merkt op dat men haltes verliest als men meer snelheid wil realiseren. Op het traject Nieuwegein-IJsselstein verliest men ritten en zijn er weinig reizigers. Voor het traject Utrecht CS-Merwede is het goeddeels onnodig, want dat ligt op loop- en fietsafstand. Verder zijn metro en tram duur en die doen het niet goed als het gaat om het in de hand houden van kosten en de bedrijfszekerheid. Mevrouw **De Boer** (GL) vraagt of het niet juist de SP is die altijd opkomt voor mensen die niet zo goed kunnen lopen of fietsen en of daarvoor niet ook goed vervoer moet komen. De heer **Schipper** gaat hier nog op in bij zijn bijdrage.

De heer **Schipper** (SP) vervolgt zijn betoog en merkt op dat de aanleg van een metro misschien leidt tot een volle metro, maar met het opheffen van een buslijn nemen mensen doorgaans minder vaak het OV. Eindhoven zet in op moderne voorzieningen, zoals platooning, kleine busjes die automatisch aan elkaar worden gekoppeld. Hij vraagt hoe het college tegen deze ontwikkeling aankijkt. Hij noemt, onder verwijzing naar Wolfgang Spier, het belang van de reistijdverkorting van deur tot deur en vindt 'vertramming' niet wenselijk. De heer Schipper verbaast zich over het eventueel weghalen van de busbaan in de binnenstad.

Deze is zo aangelegd dat er een tram overheen zou kunnen. Hij vraagt of het nu werkelijk een optie is om een metro aan te leggen met alle geld die reeds in deze busbaan is gestopt. De heer Schipper sluit zich aan bij de PVV met betrekking tot de Waterlinielijn. Hij geeft aan dat er weinig mensen van Westraven naar de Uithof zullen reizen. Forensen en mensen die in het ziekenhuis moeten zijn, kunnen terecht op het Transferium bij de Uithof. Ton van Rietbergen, economisch geograaf, betwijfelt of de bevolkingsgroei zich zodanig zal ontwikkelen dat er een exploitabel model voor deze overheidsplannen te maken is. De SP is van mening dat dit niet gedaan moet worden en stelt voor de kiezer zich erover uit te laten spreken. De heer Schipper wijst op het amendement van mevrouw Schilderman uit 2020, waarin staat dat bouwen in het groen pas als laatste mogelijkheid aan bod moet komen bij het bepalen van de volgorde van bouwen in de stad. Mevrouw **Schilderman** (D66) wijst erop dat de bouwvolgorde voor een groot deel in de stukken over de schaalsprong staat, waarbij verstedelijking wordt geconcentreerd rondom meerdere knooppunten. De heer **Schipper** geeft aan deze mening te delen, maar het gaat hem om het derde onderdeel van bouwen buiten de stad, namelijk Rijnenburg. Hij sluit zich aan bij de wens die mevrouw Schilderman formuleerde om de geluidsoverlast bij Hoograven versneld aan te pakken, desnoods met eigen middelen. De heer Schipper vraagt het college of men erop kan rekenen dat Rijnenburg als laatste komt in het rijtje bestedingsdoelen. Het koppelen van Rijnenburg aan de verbreding voelt voor de SP als chantage.

De heer **Isik** (PvdA) wil graag kijken of hij samen met D66 en andere partijen een motie kan indienen om het college opdracht te geven het tracébesluit bij het Rijk van tafel te krijgen. Hij vraagt of het college kan zeggen dat de vervolggesprekken integraal plaatsvinden, waarbij de koppeling met Rijnenburg wordt betrokken en alternatieven worden onderzocht, zoals de suggestie voor de 80 kilometerzone. Hij vraagt of het college kan voorkomen dat het kabinet de verbreding in de toekomst alsnog doorzet. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) geeft de heer **Isik** aan dat de Partij van de Arbeid altijd tegen de verbreding is geweest. De Partij van de Arbeid is positief over de ontsluiting van Rijnenburg maar dit moet via een hoogwaardige OV-ontsluiting, niet alleen per auto.

De heer **Isik** (PvdA) vervolgt zijn betoog. Hij zegt dat een metro niet bij het inwoneraantal van Utrecht past. Uit de rib blijkt dat vooral fietsers het OV pakken en niet de automobilisten en dan vooral voor langere afstanden, niet voor korte. De Partij van de Arbeid vindt het erg belangrijk dat alle belangrijke voorzieningen goed bereikbaar zijn met het OV. Om een metro rendabel te maken, moeten omliggende bus- en tramlijnen opgeheven worden, zodat reizigers worden gedwongen een metro te pakken in plaats van een bus of tram. Dit is niet weggelegd voor mensen met een beperking of ouderen. De fijnmazigheid in de stad neemt hierdoor af. Het college zei dat Utrecht een 10-minuten stad moet worden. De heer Isik wil van het college weten hoe zich dit verhoudt tot de metro. Hij vraagt of de alternatieven zijn verkend, zoals het inrichten van snelle en hoogwaardige buslijnen. De heer Isik vraagt het college de toezegging deze suggesties te onderzoeken. Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt wat volgens de Partij van de Arbeid de oplossing is voor de woningen in de Merwedekanaalzone of eventueel Rijnenburg en of ontsluiting met de bus dan het voorstel is van de Partij van de Arbeid. De heer **Isik** antwoordt dat de Partij van de Arbeid zowel tram als bus voorstelt. Je zou de weg zo kunnen inrichten dat beide er kunnen rijden. Mevrouw **Schilderman** denkt dat bijvoorbeeld in Rijnenburg niet alle voorzieningen voorhanden zullen zijn die in de binnenstad zijn, zodat daar de tien minuten niet worden gehaald. De heer **Isik** antwoordt dat het mogelijk is Rijnenburg te ontsluiten door middel van een bus- of tramlijn.

De heer **Isik** (PvdA) vervolgt zijn betoog. Hij geeft aan dat het voor de Partij van de Arbeid niet acceptabel is dat bouwen in Rijnenburg weer op de lange baan wordt geschoven. Het lijkt erop dat het doortrekken van de Papenburglijn pas na 2050 zal gebeuren. Alles wordt ingezet op de metro, de Merwedelijn en de binnenstadsas. Dit kost bij elkaar miljarden. De Partij van de Arbeid vindt dit een onverstandige keuze. Er heeft geen participatie plaatsgevonden bij dit raadsvoorstel. De Partij van de Arbeid hoopt dat het college na deze commissiebehandeling alsnog met de stad communiceert. De heer Isik vraagt om een reactie van het college hierop.

Mevrouw **Snippe** (PvdD) zegt dat de Partij voor de Dieren een betaalbaar en fijnmazig OV belangrijk vindt. Voor een deel van de locaties zouden snelle fietsverbindingen met e-bike en speed pedelec een optie zijn voor afstanden van 10-15 kilometer. Ook de Kerngroep Ring Utrecht geeft aan op stadsniveau en regionaal de potentie te zien van de e-bike en dat deze onvoldoende wordt meegenomen in prognoses omtrent autovervoer en OV. Hiervoor moet goede infrastructuur worden aangelegd: snelfietspaden. De Partij voor de Dieren hoort hierop graag een reactie van de wethouder. Ze vraagt hoe de wethouder gaat voorkomen dat met de aanleg van trams bussen gaan verdwijnen. De Partij voor de Dieren is ook sceptisch over de metro maar is er nog niet helemaal uit. Een metro is niet nodig, zelfs als Utrecht substantieel groeit door de voorgenomen woningbouw. Voor de coronacrisis ging nog maar 4% van de verplaatsingen per bus of tram,

zodat de metro vooral buspassagiers zal aantrekken. Dat komt de fijnmazigheid niet ten goede en de kosten zijn hoog. De Partij voor de Dieren vindt het belangrijk dat automobilisten het OV gaan gebruiken. De Partij voor de Dieren is vanaf het begin een felle tegenstander geweest van de verbreding van de A27. De fractie zal altijd van mening blijven dat Amelisweerd niet mag worden geasfalteerd en spreekt haar waardering uit voor alle organisaties die zich hiervoor hard hebben gemaakt en dat nog steeds doen. De Partij voor de Dieren sluit zich aan bij de SP, er wordt inderdaad een politieke koppeling gelegd tussen de verbreding en Rijnenburg. De Kerngroep Ring Utrecht deed een oproep om gezien hun expertise betrokken te worden bij de alternatieve oplossingen. Ze vraagt of de wethouder hiertoe bereid is. De Partij voor de Dieren zou ook graag geluidsluw asfalt zien op die plekken.

Mevrouw **Snippe** (PvdD) zegt dat er 1632 bomen worden gekapt langs de A27 vanwege essentaksterfte. Ze vraagt of van al deze bomen is gecontroleerd of ze daadwerkelijk ziek zijn en hoe dan. Daarnaast verzoekt zij de wethouder van Rijkswaterstaat gedaan te krijgen dat aan de herplantplicht binnen één jaar wordt voldaan in plaats van de drie jaar die er nu voor staan. Het ’s nachts doorwerken aan de bomenkap zal veel overlast geven aan de bewoners van Lunetten, bovendien zijn de geluidsschermen daar te laag. Mevrouw Snippe vraagt in hoeverre de belangen van de bewoners zijn meegewogen bij het verstrekken van de vergunning om ’s nachts door te werken.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat het CDA heel erg blij is met het regeerakkoord, de koppeling met Rijnenburg en het loslaten van de verbreding. Het CDA heeft voor de schaalsprong OV een voorkeur voor een tram. Het CDA wil wel praten over een metro maar verwacht ook met een deels ondergrondse tram uit de voeten te kunnen. Het CDA ziet graag de Merwedelijn, Waterlinielijn en Papendorplijn met doortrekking naar Rijnenburg en vraagt in hoeverre het OV een alternatief wordt voor fietsen en lopen, en of dat effect te onderzoeken is. Zij geeft aan dat men realistisch moet blijven kijken naar de bezetting en het aantal reizigers. Ook moet er ruimte komen voor archeologisch onderzoek. De heer **Bosch** (PVV) zegt dat mensen door minder haltes juist heel veel zullen moeten gaan lopen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vervolgt haar betoog en zegt dat de gemeente Utrecht zal moeten gaan sparen om de kosten te kunnen dragen en hoort graag van het college op welke manieren dit gaat gebeuren binnen de gemeentelijke begroting. Het CDA is blij over de kwaliteit van de ruimtelijke inpassing en de aandacht voor de menselijke schaal. Behalve de spaken vindt het CDA ook het wiel belangrijk, waarvan ze verwacht dat dit busverbindingen kunnen blijven. Het CDA is benieuwd naar de trambus. Mevrouw Zwinkels wil graag van de wethouder weten of de provincie inderdaad met een OV-netwerkprofiel gaat starten, of er participatie plaatsvindt en hoe dat ook goed gevonden kan worden.

De **voorzitter** vraagt aan Wethouder **Van Hooijdonk** of de vraag over de bomenkap bij de A27 van de Partij voor de Dieren vandaag beantwoord kan worden. Mevrouw **Van Hooijdonk** bevestigt dit en geeft aan dat niet boom voor boom is gecontroleerd of ze ziek zijn, maar dat er wel een rapportage ligt waarin dat zichtbaar is gemaakt. Aan de plannen is ook te zien dat niet het hele vak wordt gekapt, maar dat er individuele bomen worden geselecteerd. Het ’s nachts kappen heeft te maken met de veiligheid op en rond de weg. Dit geldt niet voor alle bomen, maar alleen als de veiligheid van de mensen die het werk moeten uitvoeren in het geding komt.

De **voorzitter** geeft aan dat de derde vraag van mevrouw **Snippe** (PvdD) bij de bijdrage van mevrouw **Sasbrink** (D66) reeds is beantwoord.

De **voorzitter** meldt dat er is afgesproken dat de volgende termijn wordt gestart met de bijdrage van het college. Er moet nog afgesproken worden of dat met de borden moet of met de spreektijd van die dag. Er moet ook worden afgesproken hoe lang de raad wil uittrekken voor dat debat. Hij vraagt hoeveel tijd de raad denkt nodig te hebben voor de eerste en tweede termijn op 24 februari 2022. De heer **Isik** (PvdA), mevrouw **Zwinkels** (CDA) en de heer **Van der Graaf** (CU) noemen 1,5 uur als wenselijk. Er zijn geen bezwaren. De voorzitter geeft aan dat er nog op wordt teruggekomen.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 23.42 uur.

## LIJST VAN TOEZEGGINGEN

**Wethouder Van Hooijdonk**
zegt m.b.t. agendapunt 9 de raad toe:

- Om de raad in Q1 2022 te informeren middels een memo te informeren over de bomen aan de Rooseveltlaan.

- Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat de gemeente vaste manieren heeft om plannen met (haar eigen) bomen bekend te maken. Ze zal nagaan wat er in deze specifieke casus is misgegaan en koppelt dit dit kwartaal terug via een ‘kattenbelletje’.